

कोखको सीमापार व्यापार

नेपाल र भारतमा व्यावसायिक सरोगेसी कानुनतः प्रतिबन्धित छ। तर बाँकेका दुई महिलालाई भारतमा बन्धक बनाएर सरोगेट आमा बनाइएको घटनादेखि बुटवलकी सुनमायाले १५ हजार रुपैयाँमा गरेको 'कोखको सम्झौता'ले नेपाली महिलाको कोखको अवैध कारोबार भइरहेको उजागर गरेको छ।

सरोगेसीको नियमनका लागि छुट्टै ढाँचा आवश्यक छ। कानुनी, प्राविधिक, चिकित्सकीय, नैतिक तथा नियामक पक्ष समेटेर सरोगेसीसम्बन्धी अवधारणापत्र तयार गर्ने प्रक्रिया प्रारम्भ भएको छ।

■ **निशा मेहता**
स्वास्थ्य तथा खाद्य स्वच्छतामन्त्री

भावना पाठक/मध्यान्ह
काठमाडौं, ७ असोज

केही वर्षअघि बाँकेका दुई महिलालाई भारतमा बन्धक बनाएर सरोगेट आमा बनाइएको घटना सार्वजनिक भयो। कामको सिलसिलामा आफन्तको सहारामा भारत पुगेका उनीहरूलाई फ्ल्याटमा बन्धक बनाएर सरोगेसीका लागि प्रयोग गरिएको थियो। गर्भवती भएदेखि बच्चा नजन्मएसम्म उनीहरूलाई बन्धक बनाइयो। सुत्केरी भएपछि नेपाल पठाइयो। नेपाल फर्किएपछि उनीहरू माइती नेपालको सम्पर्कमा पुगे। २०८० सालतिर नेपाल फर्किएपछि उनीहरूले आफूजस्तै अरू महिला पनि भारतमा बन्धक रहेको बताएका थिए।

त्यसपछि प्रश्न उठ्यो, के नेपाली महिलालाई भारतमा लगेर सरोगेट आमा बनाउने संगठित सञ्जाल सक्रिय छ? अनुसन्धानका क्रममा उनीहरूले बताएका अरू महिलाको अवस्था भने पुष्टि हुन सकेन। प्रहरीले छापा मार्नुअघि नै महिलाहरूलाई फरक-फरक ठाउँमा सारिएको बताइएको थियो। भारतमा लगिएका महिलालाई गर्भवती भएदेखि सुत्केरी नहुन्जेल विभिन्न ठाउँमा स्थानान्तरण गर्ने गरिएको ती दुई महिलाको बयानले देखाउँछ।

केही दिनअघि भारतीय सञ्चारमाध्यम दैनिक भास्करमा प्रकाशित रिपोर्टले यो विषय फेरि बहसमा ल्याएको छ। भारतीय दम्पतीहरूले गोरा सन्तानका लागि नेपालका पहाडी

>>> पृष्ठ २ मा

अनि, लगाइयो प्रतिबन्ध

दम्पतीहरू पनि सरोगेट मदरको खोजीमा नेपाल आउने गर्थे। २०७२ सालदेखि नेपालमा सरोगेसी सेवा बन्दै छ।

अध्यागमन विभागका अनुसार, नेपालमा सरोगेसी सेवा बन्द भएपछि २४७ जना बच्चा बाहिरिएका छन्। सरकारले नेपालमा

सरोगेसी बन्द हुनुभन्दा पहिले नै गर्भवती भएका महिलाबाट जन्मिएका बच्चा लैजान पाउने नियम बनाएको थियो। इजरायल, अस्ट्रेलिया, अमेरिका, ब्राजिललगायत देशमा नेपाली सरोगेट मदरबाट जन्मिएका बच्चा लैजाने गरेको अध्यागमनको

>>> पृष्ठ २ मा

न्यायालयबारे संसद्मा प्रश्न

महाअभियोगको प्रावधान देखाउँदै रास्वपा सांसदहरू

सर्वोच्च अदालतका आदेश तथा फैसलाको व्याख्यादेखि न्यायाधीश नियुक्ति, सम्पत्ति छानबिन, महाभियोग र न्यायपालिका पुनर्संरचनासम्बन्धी विषय सांसदहरूले सदनमा उठाएका छन्।

महाअभियोग राजनीतिक प्रतिशोधको हतियार होइन। तर, संविधानमा सजावटका लागि राखिएको पनि होइन।

■ **यज्ञमणि न्यौपाने**
सांसद, रास्वपा

प्रधानन्यायाधीश नियुक्तिको रोलक्रममा प्रश्न

संविधान संशोधनसम्बन्धी आदेशमाथि टिप्पणी

सांसद पद निलम्बनको व्याख्यामा आपत्ति

सम्पत्ति छानबिन रोक्ने आदेशमा प्रश्न

खोजिँदै न्यायपालिकाको पुनर्संरचना

न्यायाधीशको सम्पत्ति छानबिन गर्न माग

विवಾದित फैसलाको संसदीय अध्ययनको प्रस्ताव

सर्वोच्चलगायत धेरै अदालतमाथि आगो लगाएर यो देशको न्याय व्यवस्थामाथि हमला गरियो। अब फेरि के नयाँ हमला गर्न खोजिँदै छ?

■ **गुरु बराल**
सांसद, एमाले

सांसद गुरु बरालको सवाल-जवाफ चल्न थाले। विषय थियो, सर्वोच्च अदालतको भूमिका।

न्यायालय परिवर्तनको पक्षमा नरहेको भनेर रास्वपाका सांसद न्यौपानेले प्रश्न उठाए। एमालेका सांसद बरालले अदालतबारे अनावश्यक टिप्पणी गरिएको भनेर प्रतिवाद गरे। 'पछिल्ला घटनाक्रमहरू नियाल्दा

अदालतले परिवर्तनलाई आत्मसात् गरेजस्तो महसुस हुँदैन,' न्यौपानेले भनेका थिए, 'न्यायालय कस्तो छ भनेर न्यायाधीश, वकिल, कर्मचारी, नेतालाई नसोझ्छ। मुद्दा हारेर रन्थनिएको मुद्दावालालाई पनि नसोझ्छ। मुद्दा जितेर हातमा फैसला बोकेको बहादुरलाई सोझ्नुहोस्। उसले पनि भन्नेछ- यो न्यायालयले न्याय दिँदैन।'

रास्वपा सांसद न्यौपानेले अदालतप्रतिको गरेको यस्तो टिप्पणीमा नियमापत्ति गर्दै एमाले सांसद बरालले जेनजी आन्दोलनका क्रममा अदालतसमेत जलेको स्मरण गराए। 'न्यायलयमाथि जसरी हस्तक्षेप गर्ने कुरा गरिँदै छ। जेनजी आन्दोलनको बेलामा सर्वोच्च अदालतलगायत धेरै अदालतमाथि आगो लगाएर यो देशको न्याय व्यवस्थामाथि हमला गरियो,' सांसद बरालले प्रश्न गरे, 'अब फेरि के नयाँ हमला गर्ने खोजिँदै छ?' न्यायमूर्तिमाथिको हमला स्वीकार्य नरहेको भन्दै त्यस्ता अभिव्यक्ति सच्याउन उनले माग गरे। यसले प्रतिनिधिसभामा अदालत र न्यायपालिकाको भूमिकालाई लिएर बहस भइरहेको देखाउँछ। सर्वोच्च अदालतका आदेश तथा फैसलाको व्याख्यादेखि न्यायाधीश नियुक्ति, सम्पत्ति छानबिन, महाभियोग र न्यायपालिका पुनर्संरचनासम्बन्धी विषय सांसदहरूले सदनमा उठाएका छन्।

>>> पृष्ठ २ मा

बेपत्ताको पहिचान गर्न डिएनए परीक्षण

भोटेकोशी र रसुवा क्षेत्रमा आएको बाढीमा बेपत्ता तथा ज्यान गुमाएकाको पहिचानका लागि संकलित नमूनामध्ये करिब एक हजार ९०० को डिएनए प्रोफाइलड गरिएको छ। तीन हजार ३४५ नमूना संकलन भएकोमा एक हजार ४१० शव फेला परेका छन्। तीमध्ये ११२ जनाको मात्र पहिचान भएको छ।

भोटेकोशी बाढी

सपना बोहरा/मध्यान्ह
काठमाडौं, ७ असोज

भोटेकोशी र रसुवालगायत क्षेत्रमा आएको बाढीमा बेपत्ता तथा ज्यान गुमाएका व्यक्तिको पहिचानका लागि सरकारले डिएनए परीक्षण प्रक्रिया अगाडि बढाएको छ। बाढीका कारण शव क्षतविक्षत र पहिचान गर्न नसकिने अवस्थामा फेला परेकाले वैज्ञानिक माध्यमबाट आफन्त पहिचान गर्न संकलित डिएनए नमूनाको परीक्षण भइरहेको हो।

नेपाल प्रहरीका अनुसार बाढीमा ज्यान गुमाएका तथा बेपत्ता व्यक्तिको पहिचानका लागि संकलन गरिएका तीन हजार ३४५ नमूनामध्ये करिब एक हजार ९०० को डिएनए प्रोफाइलड गरिएको छ। नेपाल प्रहरी, नेपाल विज्ञान तथा प्रविधि प्रज्ञा-प्रतिष्ठान (नास्ट) र राष्ट्रिय विधि विज्ञान प्रयोगशालाले डिएनए परीक्षण गरिरहेका छन्। राष्ट्रिय विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन प्राधिकरणका अनुसार बाढीबाट ६ हजार १४५ जना बेपत्ता भएका छन्। एक हजार ४१० शव फेला परेका छन्। तीमध्ये ११२ जनाको मात्र पहिचान भएको छ।

>>> पृष्ठ २ मा

सामान्य प्रोटोकलमा एउटा नमूनाको परीक्षणका लागि करिब पाँच दिनसम्म लाग्ने गरेको थियो। तर दक्ष जनशक्ति, प्रविधि र विज्ञको सहकार्यका कारण नास्टको प्रयोगशालाले कतिपय नमूना दुईदेखि तीन घण्टामै प्रशोधन गरिएको छ।

■ **रामचन्द्र पौडेल**
वरिष्ठ वैज्ञानिक, नास्ट

प्राप्त प्रोफाइललाई परिचाराबाट संकलन गरिएको नमूनासँग तुलना गरी प्रमाणित गर्नुपर्ने हुन्छ। डिएनए म्याचिङ भएपछि कानुनी प्रक्रिया पूरा गरेर आफन्तलाई शवको जिम्मा लगाइनेछ।

■ **अतिनारायण काप्ले**
प्रवक्ता, नेपाल प्रहरी

वैदेशिक रोजगार विधोष

नोभेम्बरमा काठमाडौंमा जापान रोजगार मेला हुने

मध्यान्ह संवाददाता
काठमाडौं, ७ असोज

आगामी नोभेम्बर महिनामा जापानका रोजगारदाता कम्पनीहरू तथा नेपालका वैदेशिक रोजगार व्यवसायी संस्थाहरूको संलग्नतामा नेपालमा जापान रोजगार मेला हुने भएको छ।

नेपालमा रोजगार मेलाको सम्भावना अध्ययनका लागि नेपाल आएको जापानी व्यवसायी प्रतिनिधिमण्डल र नेपाल वैदेशिक रोजगार व्यवसायी सघबीच बुधवार त्यस विषयमा पहिलो चरणको छलफल भएको छ।

उक्त छलफलमा जापानका रोजगारदाता कम्पनीहरूको प्रत्यक्ष सहभागितामा नेपाली श्रमिकका लागि रोजगारीका अवसर सिर्जना गर्ने विषय प्राथमिकतामा राखिएको सघका महासचिव हिरावाहादुर डांगी (हरे)ले जानकारी दिए। यसपटक कृषि क्षेत्रका रोजगारदाता रोजगार मेलाका लागि आएको

>>> पृष्ठ २ मा

मलेसियामा नेपाली श्रमिकका जबरजस्ती श्रमसम्बन्धी ४६ उजुरी

तिलोचन गौतम/मध्यान्ह
क्वालालम्पुर, ७ असोज

नेपालको राष्ट्रिय मानव अधिकार आयोग र मलेसियाको मानव अधिकार आयोग (सुहाकाम)बीच तीन वर्षको अवधिका लागि आप्रवासी कामदार र दुवै देशमा बसोबास गर्ने मानिसहरूको अधिकारसम्बन्धी समस्याकारी पत्र नवीकरण भएको छ। सुहाकामका अध्यक्ष दातो सेरी

>>> पृष्ठ २ मा

VACANCY ANNOUNCEMENT

यस स्थानपावर कम्पनीको लागि कर्मचारी आवश्यकता भएको हुँदा वरुन व्यक्तिहरूले आफ्नो योग्यताको प्रमाणपत्रका साथ सम्पर्क गर्नुहोला।

☑ **Receptionist : 1 (Female)**

Requirements :-

- 3 Years of Experience
- Bachelor's Degree
- Good English Communication
- Microsoft Office
- Professional Appearance & Attitude
- Strong Organizational & Multitasking Skills

Send Your CV at hr@sunhillsseas.com

Sun Hills Overseas Services Pvt. Ltd.
खाउजी मार्ग, सिताराईला, काठमाडौं।
Web: sunhillsseas.com
Contact No : 9851343472

Gov.Lic. No. 818/056/067

Salary Negotiable

बेपत्ता प्रहरी हवलदारको दाहसंस्कार ७ वर्षीय छोराले कुशको शवमा दिए दागबत्ती

लालबाबु बानियाँ/मध्यान्ह

पर्सो, ७ असोज

रसुवामा आएको विनाशकारी बाढीमा बेपत्ता भएका नेपाल प्रहरीका हवलदार श्रवणकुमार यादवको २९ दिनपछि परिवारले कुशको प्रतीकात्मक शव बनाएर हिन्दू धार्मिक परम्पराअनुसार दाहसंस्कार गरेको छ ।

पर्सोको पर्सगढी नगरपालिका-९ एकटंगस्थित यादवको घरपरिवारले बुधवार हिन्दू परम्पराअनुसार कुशको शव बनाएर दाहसंस्कार गरेको हो । दाहसंस्कारका क्रममा नेपाल प्रहरीका प्रहरीले शोक सलामीसहित श्रद्धाञ्जली अर्पण गरेका थिए ।

रसुवा प्रहरी चौकीमा कार्यरत हवलदार यादव असोज १० गते आएको विनाशकारी बाढीपछि बेपत्ता भएका थिए । २९ दिनसम्म खोजतलास गर्दा पनि उनको अवस्था पत्ता

नलागेपछि परिवारले छोरा जीवित भेटिने आशा मारेको भन्दै प्रतीकात्मक शव बनाएर दाहसंस्कार गरेको जनाएको छ ।

यादवका काका मदन यादवका अनुसार श्रवण १६ वर्षदेखि नेपाल प्रहरीमा कार्यरत थिए। रसुवामा बाढी आएको खबर पाएपछि परिवारका सदस्यहरू पर्सोबाट त्रिशूलीसम्म पुगेर आफैले समेत खोजतलास गरेको उनले बताए । ‘नेपाल

प्रहरीमा १६ वर्षदेखि कार्यरत थियो । रसुवामा विनाशकारी बाढीको खबर सुनेपछि पूर्ण रूपमा निषेध गरे पनि कानुन बनेको अवस्थामा निश्चित सर्तसहित निःस्वार्थ सरोगेसीको बाटो भन्ने खुला राखेको थियो । त्यस्तो कुनै कानुन बनेको छैन ।

कोसको...

तथा हिमाली क्षेत्रका युवती प्रयोग गर्ने गरेको दावी रिपोर्टमा गरिएको छ । कामको सिलसिलामा भारत लैजाने र त्यहाँ पुगेपछि बन्धक बनाएर सरोगेट आमा बनाउने क्रम भूकम्प र कोभिडपछि अफ बढेको भनिएको छ । तर ‘सरोगेट आमा’ बनेका सबै जवर्जस्ती बनाइएका हुन्छन् भन्ने छैन ।

मासिक १५ हजारमा कोख

बुटवलकी सुनमाया बुढा (नाम परिवर्तन)ले श्रीमान् र सासू-ससुराकै सहमतिमा सरोगेट आमा बन्ने निर्णय गरेकी थिइन् । कामको सिलसिलामा श्रीमान्सहित भारत पुगेकी उनी महिनाको १५ हजार रूपैयाँमा सहमत भएर भाडाकी आमा बनिन् । उनी सन्तान जन्माउन नेपाल आएकी थिइन् । ‘अहिले त १२-१३ वर्ष भइसक्यो, मैले त मुलसकै,’ उनी भन्छिन्, ‘१५ हजार पाउने भएपछि अर्को घरमा भाँडा माभ्ने काम छाडेको हुँ ।’ बच्चा कहाँ जन्माइन् र कसलाई दिइन् भन्ने उनले खुलाउन चाहिँदन् । यति भनिन्, ‘पैसा कमाएर गाउँमै घर बनाउने सपना थियो, त्यो पूरा भयो ।’

आफूले कसको गर्भ बोकेको छु भन्नेसमेत थाहा नभएको उनी बताउँछिन् । आफूलाई जे-जे गर्न भनियो, त्यही मात्र गरेको उनको भनाइ छ । आठ महिनासम्म महिनाको १५ हजार र बच्चा जन्मपछि थप दुई लाख रूपैयाँ पाएको उनी बताउँछिन् । ‘दुइजना छोरी थिए, तिनको भविष्यका लागि मैले भाडामा कोख दिएँ,’ उनले भनिन्, ‘यसमा मलाई कुनै पछुतो छैन ।’ सुनमाया स्वेच्छिक रूपमा सरोगेट आमा बनेको देखिन्छ । तर आर्थिक रूपमा कमजोर महिलाहरू विचौलियाको निसानामा पर्ने गरेको पाइएको छ । उनीहरूलाई गोप्य स्थानमा राखेर आईभिएफलायत प्रजनन प्रविधिबाट गर्भवती बनाउने र बच्चा जन्मिएपछि सम्बन्धित दम्पतीलाई बुझाउने गरिएको थुप्रै उदाहरण छन् ।

सार्वजनिक भएका विभिन्न रिपोर्टअनुसार करोडौं रूपैयाँमा कोखको कारोवार हुने गरेको छ । मोटो रकममा सम्भौता भए पनि महिलाले भने त्यसको सीमित हिस्सा मात्र पाउने गरेका छन् । राजीखुसीमा सरोगेट आमा बनेकाबाहेक धेरै युवतीको कोख जवर्जस्ती प्रयोग हुने गरेको दावी पनि सार्वजनिक भएका छन् ।

बढ्दो सीमापार कारोवार

भारतले सरोगेसी नियमन ऐन, २०२१ लागू गर्दै व्यावसायिक अर्थात् पैसा लिएर गरिने सरोगेसीलाई प्रतिबन्ध लगाएको छ । तोकिएका कानुनी र चिकित्सकीय मापदण्ड पूरा गरी आर्थिक लाभ नलिई गरिने गैरव्यावसायिक सरोगेसीलाई भने अनुमति दिइएको छ ।

तर नेपालबाट लगिएका युवतीमाथि महँगो रकम खर्च हुने गरेको दावी छ । दैनिक भास्करको रिटिड अपरेसन रिपोर्टअनुसार सन्तान चाहने आर्थिक रूपमा सम्पन्न दम्पतीसँग दलालहरूले

ठुलो रकममा सम्भौता गर्ने र त्यसको सानो हिस्सा मात्र सरोगेट आमाका रूपमा प्रयोग गरिने महिलाले पाउने गरेका छन् । बाँकी रकम विचौलिया तथा गिरोहका सदस्यबीच बाँडफाँट हुने गरेको रिपोर्टमा दावी गरिएको छ ।

अनुसन्धानका क्रममा भैरहवा क्षेत्रमा सक्रिय भनिएको एक महिला एजेन्टसँग सम्पर्क गरिएको र उनले नेपाली महिलालाई भारतमा सन्तान

चाहने दम्पतीसम्म पुर्‍याउने गरेको भिडियोसमेत बाहिरिएको छ ।

भारतको उत्तर प्रदेशसँग जोडिएको भैरहवा महत्त्वपूर्ण सीमावर्ती सहर हो । माइती नेपालको विवरणअनुसार सन् २०२४ मा ट्वान्जिट होममार्फत सीमा क्षेत्रबाट १६८ महिला तथा किशोरीलाई उद्धार वा रोकिएको थियो । सोही अवधिमा मानव तस्करीसम्बन्धी एउटा मुद्दा दर्ता भएको पनि संस्थाले जनाएको छ ।

तर उक्त तथ्यांकले ती महिलाहरू सरोगेसीका लागि लरिदि थिए भन्ने प्रमाणित गर्दैन । आफन्तको घरमा जाने भन्दै धेरै नेपाली महिला तथा बालबालिका भारत पुग्छन् । त्यहाँ पुगेपछि आफू बेचिएको थाहा पाएका घटना पनि छन् । तर भारतमा बेचिएका सबै महिलालाई सरोगेसीमा प्रयोग गरिएको भन्न नसकिने सरोकारवालाहरू बताउँछन् ।

अधिवक्ता शोभा त्रिपाठी मानव बेचबिखान र सरोगेट मदर बन्ने अवस्थालाई फरक मान्छिन् । ‘कसैबाट बेचिनु र आफूलाई आफै बेच्नु छुट्टै अवस्था हो,’ उनी भन्छिन्, ‘तर कानुनले बन्देज गरेको कुरालाई आफ्नो खुसी भन्दै मनमर्जी गर्न मिल्दैन ।’ जवर्जस्ती ललाईफकाई सीमापार गराइन्छ भने त्यो मानव बेचबिखन नै भएको त्रिपाठी बताउँछिन् । ‘सरोगेट मदर बन्ने कुरा नेपाल र भारत दुवै देशमा बन्देज छ, यस्तो अवस्थामा राजीखुसी गरेको कुरा पनि अपराधसह नै हो,’ उनी भन्छिन् ।

नियमनमा चुनौती

सरकार र अदालतले रोक लगाए पनि अहिले प्रश्न फेरि त्यहीँ पुगेको छ- सरोगेसीलाई कसरी नियमन गर्ने ? स्वास्थ्य तथा खाद्य स्वच्छतामन्त्री निशा मेहताले सरोगेसी नियमन गर्न छुट्टै कानुन आवश्यक रहेको बताएकी छन् । ‘आइयुआई, आईभिएफ र सरोगेसीलायत प्रजननसँग सम्बन्धित प्रविधिलाई नियमन आवश्यक छ,’ उनले भनिन् ।

उनका अनुसार, सरोगेसी फरक प्रकृतिको विषय भएकाले आवश्यक कानुनी, प्राविधिक, चिकित्सकीय, नैतिक तथा नियामक पक्ष समेटेर सरोगेसीसम्बन्धी अवधारणापत्र तयार गर्ने प्रक्रिया प्रारम्भ भएको छ । ‘सरोगेसी फरक प्रकृतिको विषय भएकाले आवश्यक कानुनी, प्राविधिक, चिकित्सकीय, नैतिक तथा नियामक पक्ष समेटेर सरोगेसीसम्बन्धी अवधारणापत्र तयार गर्ने प्रक्रिया प्रारम्भ भएको छ,’ मन्त्री मेहताले भनिन् । तर प्रस्तावित अवधारणापत्रमा कुन-कुन विषय समेटिएको छ भन्ने खुलाइएको छैन । संयुक्त

राज्य अमेरिकाबाट सुरु भएको सरोगेसी युरोप हुँदै एसियालगायत विभिन्न देशमा फैलिएको थियो । व्यावसायिक सरोगेसीलाई धेरै मुलुकले प्रतिवन्ध लगाइसकेका छन् भन्ने सेवामूलक सरोगेसी भारतलगायत देशमा प्रचलित छ ।

अनि...

तथ्यांकमा उल्लेख छ । नेपालमा सरोगेसीको बढस भन्ने त्यसअघि नै सुरु भइसकेको थियो । २०६७ फागुन २४ गते नेपाली दम्पतीले नेपाली महिलालाई भाडाको आमा बनाएर जन्माएको सन्तानले अंश पाउने/नपाउने विषयमा काठमाडौँ जिल्ला अदालतले फैसला गरेपछि यो विषय चर्चामा आएको थियो ।

काठमाडौँका उज्ज्वलशमशेर राणाले आफ्नी श्रीमती साभवीबाट बच्चा जन्मिन नसके भएपछि २ ९ असोज ०६४ मा काठमाडौँकै एक महिलाको कोख भाडामा लिएका थिए । बच्चा जन्मिएपछि श्रीमान्ले आफ्नो मन्जुरीबिना अन्य महिलाको कोख भाडामा लिएर बच्चा जन्माएको भन्दै श्रीमतीले सम्बन्धविच्छेद गर्ने निर्णय गरिन् । भाडाको कोखबाट जन्मिएको बच्चाले अंश पाउने कि नपाउने विवाद अदालत पुग्यो । न्यायाधीश टेकनारायण कुँवरले पत्नीको मन्जुरीबिना भाडाको कोखबाट जन्मेको बच्चालाई कानुनी मान्यता दिन नमिल्ने फैसला सुनाए । त्यतिबेला नेपालमा सरोगेसी सेवामा प्रतिबन्ध थिएन ।

२८ कात्तिक २०७१ सम्म स्वास्थ्य मन्त्रालयले जारी गरेको जानकारी पत्रमा पनि नेपालमा हुने सरोगेसी सेवामा कुनै प्रतिबन्ध नभएको आशय थियो । त्यसैलाई आधार बनाएर निजी अस्पतालहरूले सेवा दिँदै आएका थिए । पछि सरकारले २ असोज ०७१ मा विदेशी नागरिकका लागि मात्र सेवा प्रदान गर्न सरोगेसीसम्बन्धी कार्यविधि बनाउने मन्त्रिपरिषदस्तरीय निर्णय गर्‍यो । तर स्वदेशी वा विदेशी कुनै पनि किसिमको व्यावसायिक सरोगेसी सेवा सञ्चालन गर्न नपाउने आवाज उठ्न थाल्यो ।

सर्वोच्च अदालतमा रिट पत्र्यो । ८ भदौ ०७१ मा सर्वोच्चले सरोगेसी नगर्न, नगराउन अन्तरिम आदेश जारी गर्‍यो । सर्वोच्चको आदेश शिथरुद्ध गएर विभिन्न अस्पतालले अर्भ पनि सरोगेट मदरको काम गरिरहेको भन्दै अधिवक्ताद्वय पुष्पराज पाण्डे र प्रवीण पन्दाकले २०७२ भदौ ६ मा रिट हाले ।

सरकारले २०७२ असोज १ गते मन्त्रिपरिषदको निर्णयमार्फत सरोगेसी सेवा सञ्चालनमा रोक लगायो । २०७३ असार ३१ गते पाण्डे र पन्दाकले दायर गरेको रिटमा तत्कालीन प्रधानन्यायाधीश सुशीला कार्की र गोविन्दकुमार उपाध्यायको संयुक्त इजलासले फैसला गर्दै सरोगेसी सेवा खुलाउने बाटो बन्द गरिदियो ।

सरोगेसी रोकिएपछि काठमाडौँको ग्रान्डी सिटिलगायत अस्पतालले विरोध गरेका थिए । ग्रान्डी सिटी अस्पतालले सेवा सञ्चालन गर्न पाउनुपर्ने मागसहित दुईपटक सर्वोच्चमा रिट

दायर गरेको थियो । सर्वोच्च अदालतको २०७३को अन्तिम फैसलाले व्यावसायिक सरोगेसी पूर्ण रूपमा निषेध गरे पनि कानुन बनेको अवस्थामा निश्चित सर्तसहित निःस्वार्थ सरोगेसीको बाटो भन्ने खुला राखेको थियो । त्यस्तो कुनै कानुन बनेको छैन ।

न्यायालयबारे...

यही मेसोमा प्रधानन्यायाधीश नियुक्तिको रोलक्रममाथि प्रश्न उठेको छ । यो प्रश्न खासगरी विपक्षी दलहरूले उठाएका हुन् ।

तत्कालीन प्रधानन्यायाधीश प्रकाशमान सिंह राउतको अवकाशपछि बरिष्ठतम न्यायाधीश सपना प्रधान मल्ल कायममुकायम प्रधानन्यायाधीशको जिम्मेवारीमा थिइन् । उनी नै रोलक्रमको पहिलो नम्बरमा थिइन् । तर, उनलाई छाडेर सर्वैधानिक परिषद्ले चौथो वरीयतामा रहेका न्यायाधीश डा. मनोजकुमार शर्मालाई प्रधानन्यायाधीशमा सिफारिस गरेपछि नै यो विवाद सतहमा आएको थियो । तर प्रतिनिधिसभामा १८२ सिट रहेको सत्तारूढ दल राख्पाको चाहनामा विपक्षीको जोर चलेन ।

अहिले पनि विपक्षी दलहरूले यो निर्णयलाई कार्यपालिकाको न्यायपालिकामाथिको हस्तक्षेपका रूपमा टिप्पणी गर्दै आएका छन् । यही बेला संसदमा राख्पाको सांसदहरूले भने अदालतले गरेका व्याख्यामा टेकेर टिप्पणी गर्न थालेका छन् ।

सर्वोच्च अदालतले पछिल्लो समय गरेको संविधान सशोधनसम्बन्धी अन्तरिम आदेशमाथि संसदमा टिप्पणी भएको छ । सम्पति शुद्धीकरणसम्बन्धी मुद्दा लागेपछि सांसद पद निलम्बन हुनेसम्बन्धी सर्वोच्च अदालतको व्याख्याका सम्बन्धमा प्रश्न उठाएका छन् । सम्पति छानविन रोक्ने आदेशमाथि प्रश्न उठेको छ । यसैसँग जोडिएर न्यायपालिका पुनर्संरचनाको माग आएको छ । न्यायाधीशको सम्पति छानविन गर्ने, विवादित फैसलाको संसदीय अध्ययनको प्रस्ताव आएको छ । यसमा संसदको अधिकार क्षेत्राधिकार र अदालतको भूमिकाको विषय उठेको छुट्टै छ ।

राख्पा सांसद मधुकुमार चौलागाईं प्रतिनिधिसभा नियमावलीबारे सर्वोच्चले गरेको व्याख्यामै प्रश्न उठाउँछन् । सर्वोच्च अदालतको संवैधानिक इजलासले भदौ ३१ गते प्रतिनिधिसभा नियमावलीका केही व्यवस्थाको तत्काल कार्यान्वयन रोक्ने गरी अन्तरिम आदेश दिएको छ । उक्त आदेशले संविधान संशोधनको बाटो र संसदको अधिकार प्रभावित गरेको उनको दावी छ ।

प्रतिनिधिसभा नियमावलीको नियम १४०(११) ले संविधान संशोधनसम्बन्धी विधेयक दुवै सदनबाट प्राथमिक दुईतिहाइ पुगेपछि आवश्यक करणका लागि राष्ट्रपतिसमक्ष पठाउने प्रक्रिया तोकेको छ । नियम २५९ ले भने नियमावलीलाई सभा, समिति र सदस्यका हकमा संघीय कानुनसरह विशेष व्यवस्था मानेको छ ।

यी व्यवस्थामाथि प्रश्न

गरेका हैं ।’

श्रवण परिवारका लागि मुख्य आर्थिक सहारा रहेको परिवारले जनाएको छ । उनको परिवारमा श्रीमती, दुई छोरी, एक छोरा, आमाबुबा र एक बहिनी गरी सातजना छन् । परिवारमा कमाउने सदस्यका रूपमा श्रवण मात्रै रहेको परिवारको भनाइ छ ।

श्रवणका एक छोरा सात वर्षका छन् । आमाबुबा वृद्ध अवस्थामा पुगिसकेका छन् । परिवारको मुख्य सहारा रहेका श्रवण बाढीमा बेपत्ता भएपछि परिवारको आर्थिक अवस्था थप कमजोर बनेको छ ।

छोराको अवस्था पत्ता नलागेपछि अन्ततः धार्मिक परम्पराअनुसार दाहसंस्कार गर्नुपरेको पीडा परिवारले व्यक्त गरेको छ । परिवारले अब आफ्नो घरपरिवारको सहारा बन्न सरकारसँग सहयोगको आग्रह गरेको छ ।

उठेपछि सर्वोच्चले तत्काल कार्यान्वयन नगरी यथास्थितिमा राख्न अन्तरिम आदेश दिएको हो । यसबारे प्रश्न उठाउँदै ७ असोजको प्रतिनिधिसभाको बैठकमा सांसद चौलागाईंले भने, ‘यो आदेशले एकार्तिर संविधान संशोधनको बाटो रोकिदिएको छ भने अर्कोतिर संघीय संसदको सार्वभौम अधिकार कुण्ठित गरेको छ ।’

यसैगरी, राख्पाका सांसद यज्ञमणि न्यौपाने सम्पति छानविन र भ्रष्टाचारका मुद्दासँग सम्बन्धित अदालतको फैसलामा प्रश्न उठाउँछन् । अदालतकै कारण भन्दाै दुईतिहाइ बहुमतको सरकार भए पनि गैरकानुनी रूपमा अर्जित सम्पतिको सोत खोज्न नसक्ने अवस्था रहेको उनको भनाइ छ । ‘घन कहाँबाट आयो भनेर हेर्न नसक्ने सरकारले, घन कहाँ गयो भनेर पनि हेर्न सक्दैन, अनि पुगिन्छ कहाँ ? कसरी हुन्छ सुशासन ?’ उनको प्रश्न छ ।

उनले अदालतका आदेशका कारण भ्रष्टाचार तथा अपराधका कतिपय संसदमाथि अधि बढाउन नसकिएको भनेर प्रश्न उठाए । उनले भनेका छन्, ‘फाइल खोलेकै हो, अदालतले रोक्न्यो ।’ यस्तो जवाफले सुशासन स्थापित नहुने भन्दै न्यौपानेले न्यायालयको अवस्थाको मूल्यांकन गर्न न्यायाधीश, बकिल, कर्मचारी वा राजनीतिज्ञलाई नभई मुद्दा जितेर फैसला हातमा बोकेको व्यक्तिलाई सोध्नुपर्ने तर्क गरेका हुन् ।

न्यायालय सुधारका लागि कार्यदल गठन, न्यायाधीशको सम्पतिसम्बन्धी विवरणमा पारदर्शिता, विवादित फैसलाको अध्ययन गर्न संसदीय समिति गठन, रिक्त अदालतमा सक्षम न्यायाधिकार नियुक्ति र न्यायाधीशको सम्पति छानविनलगायतका कार्य गर्नुपर्ने उनको माग छ ।

यस्ता बहसमा राख्पमा सांसदहरू महाअभियोगको प्रावधान देखाउँदै छन् । ‘संविधानमा भएको महाभियोग राजनीतिक प्रतिशोधको हतियार होइन । तर, संविधानमा समावेश भएको महाभियोग सजावटका लागि राखिएको व्यवस्था पनि होइन,’ न्यौपानेले भनेका छन् ।

बेपताको...

अन्य शवहरू पहिचान खुलेमा फिर्कन सकिनेगरी जमिनमुनि व्यवस्थापन गरिएको छ । प्राधिकरणका अनुसार एक हजार ३२९ मृतक र २ हजार १६ जना आफन्तबाट डिएनए नमुना संकलन गरिएको छ ।

नास्टमा दैनिक करिव ५० वटा डिएनए नमुना परीक्षण हुने गरेको छ । विभिन्न वाढीप्रभावित क्षेत्रबाट संकलन गरिएका हड्डी तथा दाँतका डिएनए प्रोफाइलिङ गरेर फरेन्सिक प्रयोगशालामा पठाइएको छ । प्रयोगशालामा प्राप्त ८५३ हड्डी तथा दाँत र ३७ रगतका डिएनए नमुनामध्ये ५२२ वटाको प्रोफाइलिङ गरिएको छ । ७५८ वटा डिएनए नमुना प्रक्रियामा छन् । डिएनए नमुना परीक्षण गरेर ४१९ वटा डाटा प्रोफाइलिङ गरी फरेन्सिक प्रयोगशालामा पठाइसकिएको छ ।

पोखरा-दुबई उडान सुरु

पोखरा/मस- पलाई दुबईको जहाज बोइङ ७३७ म्याक्स ८ ले पोखरामा उडान भरेपछि पर्यटन प्रवर्धनसँगै त्यस क्षेत्रबाट वैदेशिक रोजगारीमा जानेहरू हर्षित भएका छन् । दुबईबाट ९९ जना यात्रु लिएर बुधवार पहिलोपटक पोखरा अन्तर्राष्ट्रिय विमानस्थलमा अवतरण गरेको जहाज १४६ जना यात्रु लिएर साँफ ७-१५ बजे फर्केको छ । फ्लाई दुबईमा सन् २०२२ देखि कार्यरत नेपाली पाइलट सर्वांजित यादवले उक्त

जहाज पोखरा ल्याएका हुन् ।

पोखराबाट उडान भनेँमा ठुलो संख्यामा वैदेशिक रोजगारीमा जाने श्रमिकहरू रहेका थिए । उनीहरूलाई पोखरा महानगरपालिकाका प्रमुख धनराज आचार्यले विदाइ गरे ।

नेपाल सरकारले अन्तर्राष्ट्रिय उडानका लागि वायुसेवा कम्पनीलाई आकर्षित गर्न यस विमानस्थलमा लाग्ने विभिन्न शुल्कमा छुट दिने निर्णय गरेको छ । २०८५ भदौ मसान्तसम्मका

लागि विमानस्थलमा पार्किङ, ल्यान्डिङ र नेभिगेसन शुल्क पूर्ण रूपमा र गाउन्ड ह्यान्डलिङ शुल्कमा ५० प्रतिशत छुट दिइएको छ ।

यसअघि जजिरा विमानले गाँतमबुद्ध अन्तर्राष्ट्रिय विमानस्थल, भैरहवामा प्रारम्भ गरेको उडान यात्रु अभावमा रोकेको थियो । पोखरामा फ्लाई दुबईको उडानलाई स्थायित्व दिन पोखराका होटल तथा रेस्तराँ व्यवसायीले पनि छुट योजना ल्याएका छन् ।

डिएनए म्याचिङ भएपछि कानुनी प्रक्रिया पूरा गरेर आफन्तलाई शवको जिम्मा लगाइने प्रहरीले जनाएको छ ।

नोगेम्बरमा...

नेपालका म्यानपावर कम्पनीबीच समन्वय तथा सहकार्य गर्ने सहमति भइसकेको र रोजगार मेलालाई प्रभावकारी रूपमा सञ्चालन गर्ने विषयका प्राविधिक पक्षहरू टुंगिएपछि आधिकारिक पत्र प्राप्त हुने महासचिव डाँगीले बताए ।

जापानमा सीपयुक्त दशकामदारको माग बढेको र नेपालबाट ठुलो संख्यामा श्रमिक लैजान सकिने अवस्था देखेपछि जापानी रोजगारदाताहरू नेपालप्रति आकर्षित भएका छन् । यस अघि गत फेब्रुअरी अन्तिम साता जापानको टोकियोमा रोजगार सम्मेलन भएको थियो ।

सन् २०१९ मा एसएसडब्ल्यू नीति लिएको जापानले नेपालसहित फिलिपिन्स, इन्डोनेसिया, म्यानमार, चीन, कम्बोडिया, मंगोलिया, थाइल्यान्ड र भियतनामलगायतका देशबाट कामदार लगेको छ । जापानमा सन् २०३० सम्म ६४ लाखभन्दा बढी कामदारहरूको अभाव हुने आकलन गरिएको छ । उक्त अभावलाई पूर्ति गर्न जापानले तीन वर्षअघि नै विदेशी कामदार भर्नासम्बन्धी नयाँ नीति ल्याएको थियो । जापानमा औद्योगिक मसिन उत्पादन उद्योग, इलेक्ट्रिक तथा इलेक्ट्रोनिक्स उद्योग, नर्सिङ तथा स्याहार, भवन सरसफाइ र व्यवस्थापन, कच्चा माल उत्पादन उद्योगदेखि कृषि, मत्स्यपालन तथा अक्वाकल्चर, खाना तथा पेय पदार्थ उत्पादन, खाद्य सेवा, निर्माण, पानीजहाज निर्माण तथा मेसिनरी उद्योग, अटोमोबाइल मर्मतसम्भार, उड्डयन तथा होटलसम्बन्धी उद्योगमा विदेशी कामदारको माग रहेको बताइएको छ ।

मलेसियामा...

मोहम्मद हिशामुद्दीन युनुस र आयोगका अध्यक्ष तपबहादुर मगरले मलेसियाको क्वालालम्पुर स्थित सुहाकाम मुख्यालयमा समझदारीपत्रमा हस्ताक्षर गरेका हुन् ।

आप्रवासी कामदार र दुवै देशमा बसोबास गर्ने मानिसहरूको अधिकारको रक्षा गर्न सूचना आदानप्रदान, भिनासोका सम्बन्धमा दुईतर्फी सञ्चार, संयुक्त अनुगमन, अनुसन्धान र अन्य सम्बन्धित कार्यक्रमहरूलाई प्रवर्द्धन गर्ने उद्देश्यले यो सम्झौतापत्र पहिलो पटक सन् २०१९ मा हस्ताक्षर गरिएको थियो । त्यसपछि यो सम्झौतापत्र २८ मार्च २०२४ सम्म दुई पटक नवीकरण गरिएको थियो । अघिल्लो सम्झौतापत्रको अवधिभर सुहाकामले नेपाली आप्रवासी कामदारका मुद्दामा

काम गर्ने गैरसरकारी संस्था, नागरिक समाज संगठनहरू र क्वालालम्पुरमा रहेको नेपाली दूतावाससँग मलेसियामा नेपाली आप्रवासी कामदारहरूको बारेमा जानकारी आदानप्रदान गर्न संलग्न भएको बताएको छ ।

सुहाकामले आपवासी कामदारहरूले सामना गरेका कुनै पनि मानव अधिकार उल्लंघनका घटनाहरूको अनुसन्धान गर्ने मुख्य काम पनि गरेको बताएको छ । मलेसियामा हाल लगभग ४ लाख नेपाली कामदारहरू छन् । सन् २०२१ देखि अगस्ट २०२६ सम्म सुहाकामले नेपाली कामदारसँग सम्बन्धित ४६ वटा जवरजस्ती श्रमसम्बन्धी उजुरीहरू प्राप्त गरेको बताएको छ ।

रोजगारदाताहरूले राहदानी रोकेको, दिनको १२ घण्टा र लगातार ३० दिन आरामबिना काम गर्नुपर्ने बाध्यता, भुक्तानी नगरेको वा हिलो ज्यूला पाएका, ओभरटाइमको तलबबिना अत्यधिक काम लगाएको, असुरक्षित कार्यस्थल र अपर्याप्त सुरक्षाजस्ता मानव अधिकार उल्लंघनका आरोप लागेका उजुरीहरू प्राप्त भएको सुहाकामले बताएको छ ।

सम्झौतापत्रको नवीकरणले आप्रवासी कामदारहरूले सामना गर्ने कुनै पनि मानव अधिकार उल्लंघनका घटनाहरूको अनुसन्धानमा ध्यान केन्द्रित गरेर द्विषिकीय सहयोगलाई सुदृढ पार्ने, हिरासत केन्द्रहरूको अवस्था र आप्रवासी कामदारहरूको मानव अधिकारको उल्लंघन, उच्च मृत्युदरलाई सम्बोधन गर्ने, भर्ना शुल्क घटाई जवरजस्ती श्रमको शोषक न्यूनीकरणका लागि नीतिगत वकालत गर्ने, मलेसियामा नेपाली आप्रवासी कामदारहरूका लागि सामाजिक सुरक्षा योजनामा पहुँच बढाउन मलेसियाको सामाजिक सुरक्षा संगठनसँग बैठकहरू सञ्चालन गर्ने समझदारी दुवै आयोगबीच भएको छ ।

विशेषगरी अनिश्चित र अनौपचारिक रोजगारीमा महिला आप्रवासी कामदारहरूको अधिकारलाई ध्यान दिई नेपाली कामदारहरूका लागि न्यायमा राम्रो पहुँच बढाउन नेपाली आप्रवासी सुरक्षा क्षेत्रका लागि क्षमता निर्माण गर्ने र सहयोगका अन्य पारस्परिक रूपमा सहमत क्षेत्रहरूमा केन्द्रित हुने सम्झौतापत्रमा उल्लेख छ । आयोगाे गकाे टाेलीले क्वालालम्पुरस्थित नेपाली दूतावास र गैरआवासीय नेपाली संघ (एनआरएनए)सँग भेटघाट गरी मलेसियामा नेपाली कामदारहरूको वर्तमान स्थिति र सन्दर्भबारे जानकारी संकलन गरेको बताएको छ । समझौतापत्र कार्यान्वयनको महत्त्वपूर्ण भागका रूपमा सुहाकामले मलेसियाली कारागार विभाग र सोस्कोसँग बैठकहरूको सहजीकरण गरेको बताएको छ ।

मुस्लिम समुदायको १४ पृष्ठे अवधारणापत्र गृहमन्त्रीसमक्ष पेस

इसत्याक अहमद / मध्यान्ह
काठमाडौं, ७ असोज

सुनसरीमा साउन १० गते भएको घटनापछि उत्पन्न साम्प्रदायिक तनाव, शान्ति-सुरक्षाको अवस्था तथा आगामी दिनमा यस्ता घटना दोहोरिन नदिन अपनाउनुपर्ने उपायवारे मुस्लिम समुदायले सरकारसमक्ष १४ पृष्ठको विस्तृत अवधारणापत्र प्रस्तुत गरेको छ।

गृह मन्त्रालयमा बुधवार गृहमन्त्री सुदन गुरुङसँग भएको भेटमा मुस्लिम समुदायका अगणी प्रतिनिधिहरूको प्रतिनिधिमण्डलले अवधारणापत्र बुझाएको हो। अवधारणापत्रमा सुनसरीमा पछिल्लो समय देखिएको तनावको पृष्ठभूमिसँगै विगतका वर्षहरूमा भएका विभिन्न घटनाक्रमको अध्ययन, वर्तमान अवस्थाको विश्लेषण तथा तत्कालीन, मध्यकालीन र दीर्घकालीन समाधानका उपायहरू समेटिएको प्रतिनिधिमण्डलले जनाएको छ।

अवधारणापत्र प्रस्तुत गर्दै पूर्वमन्त्री तथा संविधानसभा सदस्य मोहम्मद जाकिर हुसैनले वर्षौंदेख भएका घटनाक्रमहरूको अध्ययन र विश्लेषणका आधारमा प्रतिवेदन तयार गरिएको बताए। उनले विगतमा यस्ता घटना पटक-पटक भए पनि दोषीमाथि कारबाही हुन नसक्दा दण्डहीनताको अवस्था सिर्जना भएको र त्यसले भविष्यमा पनि यस्ता घटना दोहोरिने जोखिम बढाएको उक्त अवधारणापत्रमा उल्लेख गरिएको बताए। हुसैनका अनुसार अवधारणापत्रमा तत्कालीन सुरक्षा व्यवस्थादेखि दीर्घकालीन रूपमा सामाजिक सद्भाव कायम गर्ने

उपायसम्मका सुझाव प्रस्तुत गरिएका छन्।

विशेष गरी सरकार, सुरक्षा निकाय र नागरिक समाजको सहभागितामा स्थायी संवाद तथा समन्वय संयन्त्र गठन गर्नुपर्ने सुझाव दिइएको उनले बताए। उनले यस्तो संयन्त्र स्थानीय, जिल्ला, प्रदेश र संघीय तहमा गठन गरी सम्भावित तनावको पहिचान, सूचना आदान-प्रदान, संवाद, समन्वय र समस्या समाधानका लागि निरन्तर सक्रिय रहनुपर्ने बताए। गृहमन्त्रीसँगको भेटपछि सञ्चारकर्मीसँग कुरा गर्दै हुसैनले अवधारणापत्रमा अत्यकालीन, मध्यकालीन र दीर्घकालीन गरी विभिन्न तहका सुझाव समेटिएको बताए।

उनले नेपाली समाजमा लामो समयदेखि कायम रहेको सामाजिक सद्भावमा पछिल्लो पुस्तामा पुस्तान्तरण नहुँदा चुनौती देखिन थालेको बताउँदै विशेष गरी मधेस क्षेत्रमा यसको असर देखिन थालेको उल्लेख गरे। 'हाम्रा पुराना पुस्ता र अधिल्ला पुस्ताहरूबीच अहिले देखिएजस्तो कटुता र एक-अर्कामाथि दोषारोपणको अवस्था थिएन,' हुसैनले भने, 'तर अहिलेको पुस्तामा देखिन थालेको यस्तो कटुता समुदाय, स्थानीय बासिन्दा र राज्य सबैका लागि गम्भीर चिन्ताको विषय हो।'

उनले सामाजिक सद्भावलाई केवल सुरक्षाकमी परिचालन गरेर मात्र कायम गर्न नसकिने भन्दै राज्यका सुरक्षा तथा प्रशासनिक निकाय, स्थानीय समुदाय, नागरिक समाज र सामाजिक नेतृत्वबीच निरन्तर संवाद र समन्वय आवश्यक रहेको कुरा अवधारणापत्रमा समेटिएको बताए। अवधारणापत्र बुझ्दै गृहमन्त्री सुदन गुरुङले घटनामा संलग्न कुनै पनि अपराधीलाई उन्मुक्ति नदिइने प्रतिबद्धता व्यक्त गरेका प्रतिनिधिमण्डलका सदस्य तथा राष्ट्रिय सभाका सदस्य मोहम्मद खालिद सिद्दिकीले बताए।

सिद्दिकीका अनुसार गृहमन्त्री गुरुङले नेपालको राष्ट्रिय निर्माणमा मुस्लिम समुदायको महत्त्वपूर्ण योगदान रहेको उल्लेख गर्दै नेपाल एकीकरणको समयदेखि नै मुस्लिम समुदायले राष्ट्र निर्माणमा योगदान दिँदै आएको बताएका थिए।

मुस्लिम समुदायमाथि कुनै पनि किसिमको खिचातानी, विभेद वा शोषण हुन नहुने बताउँदै उनले राज्य सबै समुदायको सुरक्षा र अधिकारप्रति जिम्मेवार रहेको धारणा राखेका थिए।

गृहमन्त्रीले सुनसरी घटनासँग

सम्बन्धित प्राप्त प्रतिवेदन, समस्या तथा गुनासाहरूको अध्ययन गरी समाधानका लागि आवश्यक पहल गर्न सम्बन्धित तल्लो तहका प्रशासनिक निकायलाई निर्देशन दिइसकेको जानकारीसमेत दिएका थिए।

गृहमन्त्रीकै आग्रहपछि पाँच सदस्यीय समिति गठन सुनसरी घटनापछि गृहमन्त्री गुरुङले यसअघि श्रावण १९ गते मुस्लिम तथा हिन्दू समुदायका प्रतिनिधिहरूलाई छुट्टाछुट्टै बोलाएर घटनासम्बन्धी छलफल गरेका थिए। उक्त छलफलका क्रममा गृहमन्त्रीले मुस्लिम समुदायका प्रतिनिधिहरूलाई आफूहरूले समस्यालाई कसरी बुझेका छन्, घटनाको मूल कारण के हो र यसको समाधानका सम्भावित उपाय के हुन सक्छन् भन्ने विषय समेटेर ठोस अवधारणापत्र प्रस्तुत गर्न आग्रह गरेका थिए।

गृहमन्त्रीको आग्रहपछि, मुस्लिम समुदायले मानवअधिकारकर्मी अधिवक्ता मोहना अन्सारी, मोहम्मद जाकिर हुसैन, सीमा खान, अधि. माजिद परवेजसमेत रहेको पाँच सदस्यीय समिति गठन गरेको थियो। सो समितिले विगतका घटनाक्रम, वर्तमान परिस्थितिको अध्ययन तथा विभिन्न सरोकारवालासँगको छलफलका आधारमा १४ पृष्ठको अवधारणापत्र तयार गरेको थियो। मुस्लिम समुदायले प्रस्तुत गरेको अवधारणापत्रले कुनै एउटा घटनाको तत्कालीन व्यवस्थापनमा मात्र सीमित नभई यस्ता घटना दोहोरिन नदिन दीर्घकालीन संस्थागत संयन्त्र निर्माणमा जोड दिएको छ।

एनआरएनए कतारले बाढीपीडित लक्ष्मीलाई गरायो हवाई टिकट उपलब्ध

तिलु शर्मा पौडेल / मध्यान्ह
दोहा, कतार, ७ असोज

भोटैकोशी-त्रिशूली नदीमा आएको विनाशकारी बाढीबाट घर, सम्पत्ति र वर्षौको मिहिनेत गुमाएकी धादिङकी लक्ष्मी भण्डारी खतिवडालाई गैरआवासीय नेपाली संघ राष्ट्रिय समन्वय परिषद् (एनआरनए एनसिसी) कतारले नेपाल फर्कन हवाई टिकट उपलब्ध गराएको छ। सधले उपलब्ध गराएको टिकटबाट खतिवडा बुधवार बिहान कतार एयरवेजको उडानमार्फत नेपाल पुगेकी छन्।

गल्छी गाउँपालिका-६ धादिङकी खतिवडा बाढीका समयमा कतारमै रहेकी थिइन्। बाढीले घर, सम्पत्ति र

वर्षौको मिहिनेत बगाएर जीवनलाई शून्यबाट सुरु गर्नुपर्ने अवस्थामा पुर्‍याएको कठिन समयमा नेपाल फर्कन हवाई टिकट उपलब्ध गराएर सहयोग गरेकोमा उनले एनआरएनए एनसिसी कतारप्रति हृदयदेखि आभार व्यक्त गरेकी छन्।

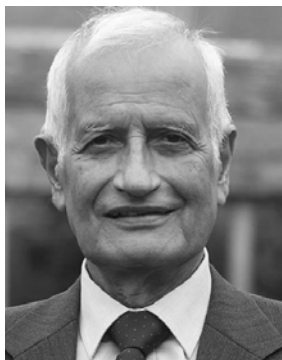
'प्रवासमा रहेका हामी नेपालीको दुःखलाई आफ्नै दुःख सम्भेर साथ, सहयोग र हौसला प्रदान गर्दै कतारदेखि नेपालसम्मको हवाई टिकट उपलब्ध गराउनुभएकोमा एनसिसी कतारप्रति हार्दिक आभार व्यक्त गर्दछु,' खतिवडाले भनेकी छन्। दुःखको समयमा प्राप्त सहयोग रकमभन्दा ठुलो कुरा त्यसले दिएको अपनत्व, भरोसा र हिम्मत हो।

केयूका संस्थापक उपकुलपति प्रा.डा.शर्माको निधन

काठमाडौँ / मस- काठमाडौँ

विश्वविद्यालयका पूर्वउपकुलपति प्रा.डा.सुरेशराज शर्माको निधन भएको छ। उनको काठमाडौँको धुम्बाराहीस्थित ह्याम्स अस्पतालमा उपचारका क्रममा बुधवार साँभ निधन भएको हो। शर्माको ८६ वर्षको उमेरमा बुधवार साँफ ६:५० बजे निधन भएको परिवारले जनाएको छ।

शर्माको बिहीबार दाहसंस्कार गरिने छ। दाहसंस्कारअघि श्रद्धाञ्जलीका लागि उनको पार्थिव शरीर काठमाडौँको बालकुमारीस्थित स्कूल अफ म्यानेजमेन्टमा राखिनेछ। शर्मा काठमाडौँ विश्वविद्यालयका संस्थापक उपकुलपति थिए। उनी विश्वविद्यालयमा ६ कार्यकालसम्म

उपकुलपतिको जिम्मेवारीमा रहेका थिए। उनकै नेतृत्वमा काठमाडौँ विश्वविद्यालयको स्थापना तथा संस्थागत विकास भएको थियो। बेलायतबाट रसायनशास्त्रमा विद्यावारिधि गरेका शर्मा प्राविधिक

शिक्षा तथा व्यावसायिक तालिम परिषद् (सीटीईभीटी)का संस्थापक निदेशकसमेत थिए। उनले नेपालमा प्राविधिक शिक्षाको विकासमा महत्त्वपूर्ण भूमिका निर्वाह गरेका थिए। शर्माले कर्णालीको जुम्ला, दोलखाको जेरी तथा धनकुटालगायतका क्षेत्रमा पुगेर प्राविधिक शिक्षाको सुरुवात गरेका थिए। विद्यालय शिक्षादेखि उच्च शिक्षासम्मको क्षेत्रमा उनले योगदान दिएका थिए।

शर्माले बृहानीलकण्ठ स्कूलको अध्यक्षका रूपमा समेत काम गरेका थिए। शिक्षा क्षेत्रको संस्थागत विकास तथा प्राविधिक शिक्षाको विस्तारमा उनको लामो समय योगदान रहेको थियो।

"आचो टप्पो टिप्पो लम्बो मिति पुर्‍यो टारेर टर्दैँन त्यो,
ईन्दै विन्ती गरुन् झुकेर पाउमा त्यो विन्ती सुन्दैन त्यो"

भावपूर्ण श्रद्धाञ्जली

स्व. चन्द्रबहादुर पराजुली
१९८२/०८/०१
स्वर्गारोहण
२०८३/०९/२७

हाम्रा शुभेच्छुक तथा पुष्टेसियल ओभरसिज प्रा.लि. एवं पुष्टेसियल होटलका सञ्चालक नारायण पराजुलीका पुजनीय पिता

चन्द्रबहादुर पराजुलीको

२०८३ भदौ २७ गते ८४ वर्षको उमेरका असावधिक निधन भएको आज १३औं दिनको पुण्यतिथिमा दिवंगत आत्माको चौरशाविकको कामना गर्दै हार्दिक श्रद्धाञ्जली अर्पण गर्दछौं। साथै यस दुःखद घडीमा शोकाकुल परिवारजनामा ईश्वरले धैर्यधारण गर्ने शक्ति प्रदान गरुन् भन्ने कामनासहित हार्दिक समवेदना प्रकट गर्दछौं।

सीतादेवी श्रेष्ठ
प्रकाशक

मदनकुमार श्रेष्ठ
प्रधान सम्पादक

तथा

मध्यान्ह परिवार

Madhyanha National Daily
www.madhyanhadaily.com Madhyanha TV Madhyanha Daily

प्रभु बैक लिमिटेड, शाखा कार्यालय म्याङलुङ्ग, तेह्रथुमका तपसिलमा उल्लेखित ऋणी तथा जमानतकर्तालाई कर्जा चुक्ता गर्ने बारेको ३५ दिने सार्वजनिक सूचना तथा धितोमा रहेको सम्पत्ति गोप्य शिलबन्दी बोलपत्र मार्फत् लिलाम विक्री गर्ने बारेको ७ दिने सार्वजनिक सूचना।

(सूचना प्रकाशित मिति २०८३/०६/०८ गते बिहीबारको मध्यान्ह राष्ट्रिय दैनिक)

यस बैकका तपसिलमा उल्लेखित ऋणीले लिएको कर्जाको किस्ता (साँवा, व्याज) भुक्तानी सम्बन्धि शर्त कर्बुलियत उल्लंघन गर्नु भएकाले कर्जा असुलीका लागि पटक पटक मौखिक एवं लिखित तरताकेता गर्दा समेत सोको पूर्ण बेवास्ता गरी ऋणी तथा जमानतकर्ताले कर्जा निर्यामित तथा चुक्ता फछ्यौट गर्ने तर्फ चासो नदेखाई आलटाल गरी बसेको हुँदा यो सूचना प्रकाशित गरिएको छ। अतः यो सूचना प्रकाशित भएको मितिले ३५ दिन भित्र बैकमा सम्पर्क राखी सम्झौता बमोजिम बैकलाई तिन बुझाउन बाँकी सम्पूर्ण रकम चुक्ता फछ्यौट गर्ने गराउनु हुन ऋणी, जमानतकर्ता तथा धितो सुरक्षण धनी लगायत सम्बद्ध सबैमा सूचित गरिन्छ। यस सूचनाको समेत बेवास्ता गरी उल्लेखित समयावधि भित्र कर्जा चुक्ता फछ्यौट नगरेको खण्डमा ऋणी तथा जमानतकर्ता लगायत नेपाल राष्ट्र बैकको निर्देशन बमोजिम कर्जा सूचना केन्द्रको कालो सूचीमा समाविष्ट गर्नुपर्ने सम्बद्ध सबैलाई अन्य कुनै पनि सूचना नदिई नेपाल राष्ट्र बैकको निर्देशन बमोजिम कर्जा सूचना केन्द्रको कालो सूचीमा समावेश गर्न सिफारिस गरीने व्यहोरा जानकारी गराउँदै कर्जाको सुरक्षणको रुपमा बैक समक्ष धितो रहेको तपसिलमा उल्लेखित सम्पत्ति जे जस्तो अवस्थामा छ सोही अवस्थामा बैक तथा वित्तीय संस्था सम्बन्धी ऐन, २०७३ तथा अन्य प्रचलित कानूनले दिएको अधिकार प्रयोग गरी प्रस्तुत सूचनाको म्याद भित्र प्राप्त हुन आएका गोप्य शिलबन्दी बोलपत्रको माध्यमबाट लिलाम विक्री गरिने भएकोले उक्त सम्पत्ति के कति मुल्यमा खरिद गरी लिने हो सो खुलाई यो सूचना प्रकाशित भएको मितिले ३५ औं दिन देखि ४२ औं दिन भित्र गोप्य शिलबन्दी बोलपत्र बैकको शाखा कार्यालय म्याङलुङ्गमा दाखिल गर्नु हुन इच्छुक व्यक्ति तथा संगठित संस्था सबैको जानकारीको लागि समेत यो सूचना प्रकाशित गरिएको छ। प्राप्त बोलपत्रहरू यो सूचना प्रकाशित भएको मितिले ४३ औं दिन अर्थात मिति २०८३/०७/१९ गते बिहिवार (सो दिन सार्वजनिक विदा परेमा सोको लगत्तै बैक खुलेको दिन) बैकको शाखा कार्यालय म्याङलुङ्गमा दिनको ठीक ३:०० (एक) बजे खोल्ने भएकोले उक्त दिन उपस्थित हुन सम्बन्धित ऋणी, सुरक्षण धनी, इच्छुक बोलपत्र दाता तथा सम्बद्ध सबैमा अनुरोध छ। प्राप्त बोलपत्रहरू बैकले विना कुनै कारण दशाई स्वीकार वा अस्वीकार गर्न सक्ने व्यहोरा समेत जानकारी गराइन्छ। कुनै कारणवश तपसिलमा उल्लेखित सम्पत्ति लिलाम विक्री नभएमा सो सम्पत्ति अन्य व्यवस्था गरी बेच विखन गर्न सक्ने वा प्रचलित कानून बमोजिम बैकले सकार गरी लिन सक्ने व्यहोरा र उक्त सम्पत्तिबाट बैकको सम्पूर्ण बक्यौता असूल उपर नभएमा प्रचलित कानून बमोजिम असूलउपर गरी लिईने व्यहोरा समेत जानकारी गराइन्छ।

तपसिल	
क. ऋणी तथा जमानतकर्ताको विवरण :	
ऋणी : नेपाल सरकार, उद्योग वाणिज्य तथा आपूर्ति मन्त्रालय, घरेलु तथा साना उद्योग कार्यालय भद्रपुर, भक्रापामा औद्योगिक व्यावसाय ऐन, २०७३ बमोजिम दर्ता भई उद्योग दर्ता नं. ३९९/२२०/१८५२२ कायम भई नेपाल सरकार, अर्थ मन्त्रालय, आन्तरिक राजस्व विभाग, आन्तरिक राजस्व कार्यालय भद्रपुरबाट मिति २०७७/०४/०९ मा व्यायी लेखा नम्बर (पान) दर्ता प्रमाणपत्र नं. ६१०९६१४१४ को प्रमाणपत्र प्राप्त एभरेष्ट फ्रोजन फुडस एण्ड मिट प्रोसेस। रजिष्टर्ड ठेगाना : भक्रापा जिल्ला मेचिनगर न.पा. वडा नं. ६, काकरभिट्टा।	
प्रोप्राइटर तथा जमानतकर्ता : दिपक कुमार काकी (ना.प्र.नं. २४६३१/२१, जारी मिति २०४१/१२/२४, जि.प्र.का. तेह्रथुम। ज्या.प्र.का. तेह्रथुम। ठेगाना : तेह्रथुम जिल्ला मेन्छेथाम गा.पा. वडा नं. २ (साविक पौठाक गा.वि.स. वडा नं. ९)। हालको ठेगाना : भक्रापा जिल्ला मेचिनगर न.पा. वडा नं. ६, बाबु : खड्ग बहादुर काकी। बाजे : जित बहादुर काकी।	जमानतकर्ता : सुरज काकी (ना.प्र.नं. ०८१०२६/१६४८, मिति २०६४/०३/२७, जि.प्र.का. तेह्रथुम। ठेगाना : तेह्रथुम जिल्ला मेन्छेथाम गा.पा. वडा नं. २ (साविक पौठाक गा.वि.स. वडा नं. ९)। हालको ठेगाना : भक्रापा जिल्ला मेचिनगर न.पा. वडा नं. ६, बाबु : खड्ग बहादुर काकी। बाजे : जित बहादुर काकी।
जमानतकर्ता: सुष्मा सुब्बा (ना.प्र.नं. ०४-०१-८१-१०७८४, जारी मिति २०८१/०९/१६, जि.प्र.का. भक्रापा)। ठेगाना : तेह्रथुम जिल्ला मेन्छेथाम गा.पा. वडा नं. २। (नागरिकता : भक्रापा जिल्ला मेचीनगर न.पा. वडा नं. ६)। बाबु : राम प्रसाद सुब्बा। ससुरा : खड्ग बहादुर काकी। पति : दिपक कुमार काकी।	ख. लिलाम विक्री हुने सम्पत्तिको विवरण : १. दिपक कुमार काकी र सुरज काकीको संयुक्त नाममा मालपोत कार्यालय म्याङलुङ्गमा दर्ता श्रेष्ठा कायम रहेको तेह्रथुम जिल्ला श्रोत्रुङ्ग गा.वि.स. वडा नं. ९, नक्सा सिट नं.९, स्थित किता नं. ६०४ र ६०६ क्षेत्रफल १-४-३-० र १-८-१-२५-० (रोपनी)को घर/जग्गा र उक्त घर/जग्गाले चर्चेको सम्पूर्ण लिगलगापात समेत.....१ २. ऋणी एभरेष्ट फ्रोजन फुडस एण्ड मिट प्रोसेसको स्टक तथा चालु सम्पत्तिहरु उपर हाइपोथेकेसन सुरक्षण१
पुनश्च : १. बोलपत्र सम्बन्धी शर्त बन्नेज सहितको बोलपत्र फारम बैकको प्रधान कार्यालय, बबरमहल, काठमाण्डौ स्थित कर्जा असुली विभाग वा शाखा कार्यालय म्याङलुङ्गबाट प्राप्त गर्न सकिनेछ। २. सम्पत्ति दाखेल खारेज नामसारी गर्दा नेपाल सरकारले तोके बमोजिम लाग्ने राजस्व लगायत सम्पूर्ण वैदस्तुर सकार कर्ता स्वयंले तिर्नुपर्नेछ। ३. लिलाम हुने सम्पत्ति निरीक्षण अवलोकन गर्नु परेमा वा धितो लिलाम सम्बन्धी अन्य थप जानकारी आवश्यक भएमा बैकको प्रधान कार्यालय, बबरमहल, काठमाण्डौ स्थित कर्जा असुली विभाग वा शाखा कार्यालय म्याङलुङ्गमा सम्पर्क राख्न सकिनेछ।	

 prabhu Bank

प्रभु बैक लिमिटेड
प्रधान कार्यालय: बबरमहल, काठमाडौं, नेपाल
फोन नं. ०१-२५१९०००

Brahmapuri Rural Municipality

Office of the Municipal Executive

Brahmapuri, Sarlahi
Madhesh Pradesh

Invitation for Bids

First Date of publication: 20083/06/08 (24Sep 2026)

- Brahmapuri Rural Municipality, Sarlahi** invites sealed bids from Nepalese eligible bidders for the construction of Given Works under National Competitive Bidding procedures..
- Eligible Bidders may obtain further information and inspect the Bidding Documents at the office of **Brahmapuri Rural Municipality, Sarlahi**.
- A complete set of Bidding Documents may be purchased from the office of **Brahmapuri Rural Municipality, Sarlahi**. and the office **Brahmapuri Rural Municipality, Sarlahi**. by eligible Bidders on the submission of a written application, along with the hard copy of company/firm registration certificate, Tax Clearance of 2082/83 and upon payment of a non-refundable fee of Rupees of **3000** till date of Purchasing 2083/06/26 (**14th Oct 2026**) during office hours in the account as specified below.
Name of the Bank: Nabil Bank Ltd. Account no.: 21701017500027
Name of Office: BRAHMPURI RURAL-MUNICIPALITY RAJASAW KHATA

Contact Id No:	Descriptionsof works	Estimated Amounts (Including Vat And PS)	Bid Security Fee	Bid Documents Purchase Date	Bid Submissions / Opening date	Bid Validity/ Security Periods
NCB/BRM/01/2083-84	Krishi Ko Lagi Motor Kharid	NRs. 82,76,798.00	NRs. 2,48,000	2083/06/28 B.S During Office Hours	2083/06/29 12:00 PM/14:00PM	(90/120)days
NCB/BRM/02/2083-84	Ward no:1, 2 Bhitra Subhidha Sahit ko Bipanna Basti Nirman	NRs. 1,79,01,466.29	NRs. 5,20,000	2083/06/28 B.S During Office Hours	2083/06/29 12:00PM/14:00PM	(90/120)days
NCB/BRM/03/2083-84	Ga.Pa Bhitra Subhidha Sahit ko Bipanna Basti Nirman	NRs. 1,04,96,767.94	NRs. 2,80,000	2083/06/28 B.S During Office Hours	2083/06/29 12:00 PM/14:00PM	(90/120)days

The Bid Security
Name of the Bank: Nabil Bank Ltd.
Name of Office: BRAHMPURI RURALMUNICIPALITY DHARAUTIKHATA
Account no.: 21701017500017 Office Code no. 80219507300

- Pre-bid meeting shall be held at **Brahmapuri Rural Municipality, Sarlahi** on **2083/06/18 at 14:00 pm**
- Sealed or Electronic bids must be submitted to the office **Brahmapuri Rural Municipality, Sarlahi** by hand/courier or through on or before **12:00 pm** on **2083/06/29**. Bids received after this deadline will be rejected.
- The bids will be opened in the presence of Bidders' representatives who choose to attend at **14:00 pm** on **2083/06/29 and** at the office of **Brahmapuri Rural Municipality, Sarlahi** Bids must be valid for a period of **90 days** from the bid submission deadline and must be accompanied by a bid security or scanned copy of the bid security in amounting to Table which shall be valid for 120 days beyond the validity period of the bid.
- If the last date of purchasing and /or submission falls on a government holiday, then the next working day shall be considered as the last date. In such case the validity period of the bid and bid security shall remain the same as specified for the original last date of bid submission.

Chief Administrative Officer

 मलेसियामा पुरुष कामदारहरूको लागि वैदेशिक रोजगारको अवसर

कम्पनी: **DYNAMIC GUARDFORCE SDN BHD** शहर: **MALAYSIA**
पुर्त स्वीकृत मिति: २०८३/०६/०७ पसारी नं.: ६०५६५७५

सि. नं.	कामदारको पद	मासिक तालाब	मासिक तालाब	प्रतिदिन काम	सदामा काम	सदामा काम	सदामा काम	सदामा काम	सदामा काम
1.	SECURITY GUARD	100	0	1700	६३६६४	८	८	८	८

अवतर्ताको मेलापत्र कार्यालय काठमाडौंमा २०८३ असोज १५ गते (1 October 2026) मा हुनेछ।

सदामा काम	सदामा काम	सदामा काम	सदामा काम	सदामा काम	सदामा काम	सदामा काम	सदामा काम	सदामा काम	सदामा काम
सदामा काम	सदामा काम	सदामा काम	सदामा काम	सदामा काम	सदामा काम	सदामा काम	सदामा काम	सदामा काम	सदामा काम

Rasuwa Overseas Pvt.Ltd.
एस्युरावेस प्राइवेट लिमिटेड
E-mail : info@rasuwaoverseas.com, rasuwaoversease@gmail.com Web.: www.rasuwaoverseas.com
Suresh Lama : 9840557986, Dinesh Lama : 9851354485,
Dawa Lama : 9851125465, Raju Lama : 9801300071, Sunil Timilsina : 9801300072

सम्पादकीय

सरोगेसीबारे प्रस्ट कानुन बनाउ

सरोगेसी अर्थात् अरूका लागि गर्भधारण गरेर बच्चा जन्माउने प्रविधि आफैँमा नयाँ विषय होइन। तर यसको व्यावसायीकरण, गरिब महिलामाथि हुन सक्ने शोषण र सीमापार हुने कारोबारले यसबारे गम्भीर सामाजिक तथा कानुनी प्रश्न उब्जाएको छ। नेपाल र भारतमा व्यावसायिक सरोगेसीमाथि कानुनी प्रतिबन्ध छ। तर प्रतिबन्धपछि पनि यसको नाममा हुने सम्भावित अवैध कारोबार र सीमापार गतिविधि चलिरहेको छ। नेपाली महिलालाई आर्थिक प्रलोभनमा भारत पुर्‍याएर सरोगेसीमा लगाउने गरेको दाबी सार्वजनिक हुनुले भित्रिभित्रै मौलाएको कारोबारको खुलासा गरेको छ। यसको अर्थ भारतमा हुने हरेक सरोगेसी गैरकानुनी छ वा हरेक महिला पीडित छन् भन्ने होइन। तर कानुनले रोक लगाएको क्षेत्रमा बिचौलियाको सञ्जाल सक्रिय छ भने त्यसको प्रत्यक्ष जोखिम आर्थिक रूपमा कमजोर महिलामाथि पर्न सक्छ। सहमतिको नाममा शोषण हुन सक्ने भएकाले राज्य चुप बस्न मिल्दैन।

नेपालको अवस्था पनि स्पष्ट छैन। सर्वोच्च अदालतले २०७३ असार ३० को फैसलामार्फत व्यावसायिक सरोगेसीलाई नियन्त्रण गर्न र आवश्यक अवस्थामा परोपकारी सरोगेसीलाई कानुन बनाएर व्यवस्थित गर्न सरकारलाई निर्देशन दिएको थियो। अदालतले सरोगेसी आमा, जन्मिने बच्चा र सन्तान चाहने दम्पतीको अधिकार स्पष्ट गर्ने कानुनी व्यवस्था आवश्यक रहेको पनि औँल्याएको थियो। तर दशक पुग्न लाग्दासमेत यस विषयमा स्पष्ट कानुन बन्न सकेको छैन। यही कानुनी शून्यताले समस्या थप जटिल बनाएको छ। एकातिर प्रजनन प्रविधि तीव्र गतिमा विकसित भइरहेको छ। अर्कोतिर त्यसको प्रयोग, नियमन र दुरुपयोग रोक्ने स्पष्ट कानुनी आधार कमजोर छ। अब सरकारले विगतका विवाद नदोहोर्‍याएर सर्वोच्च अदालतको निर्देशन पालना गर्दै स्पष्ट कानुन बनाउनुपर्छ। व्यावसायिक सरोगेसी, परोपकारी सरोगेसी, बिचौलियाको भूमिका, स्वास्थ्य संस्थाको जिम्मेवारी, सरोगेट आमाको अधिकार र बच्चाको कानुनी पहिचान सबै विषय कानुनमै स्पष्ट हुनुपर्छ।

सरकारले आइभिएफ, आइयुआई र सरोगेसीलाई कानुनी दायरामा ल्याउने तयारी थालेको जनाएको छ। चालु आर्थिक वर्षमै विधेयक संसद्मा पेश गर्ने तयारी रहेको सरकारको भनाइ छ। यसमा अनेक बाहनामा अब ढिलाइ गरिनु हुँदैन। प्रविधि अघि बढिसकेको स्थितिमा कानुन पछि पर्नु हुँदैन। महिलाको कोखलाई बजार बन्न नदिने र प्रजनन अधिकारलाई सुरक्षित गर्ने स्पष्ट कानुन नै अहिलेको आवश्यकता हो।

एमालेमा नेतृत्व, असहमति र पुनर्गठन

एमाले केन्द्रीय बैठकमा कार्यदलको प्रतिवेदन पेश नगरिइ पनि त्यसका अधिकांश सरोकार अध्यक्ष ओलीले आफ्नो प्रतिवेदनमा समेटेका छन्। केन्द्रीय सदस्यले त्यसैमाथि आफ्नो धारणा राखिरहेका छन्। यसले बहसलाई औपचारिक संज्ञाठान्तामक प्रक्रियाभित्र ल्याएको छ। अब त्यो बहसमा फरक विचारलाई कति सम्मान गरिन्छ र अन्तिम निर्णयमा ती विचार कति समेटिन्छन् भन्ने विषयले एमालेको आगामी राजनीतिक स्वरूप निर्धारण गर्नेछ।

नेकपा एमाले यतिबेला आफ्नो राजनीतिक यात्राको एउटा महत्त्वपूर्ण मोडमा उभिएको छ। फागुन २९ गतेको प्रतिनिधिसभा निर्वाचनपछि पहिलोपटक बसेको केन्द्रीय कमिटी बैठकमा निर्वाचन परिणामको समीक्षा, पार्टी पुर्ननिर्माण, नीति, नेतृत्व, जेनजी आन्दोलनपछि बर्दलिएको राजनीतिक परिस्थिति र आगामी कार्यदिशाबारे छलफल भइरहेको छ। अध्यक्ष केपी शर्मा ओलीले राजनीतिक प्रतिवेदन प्रस्तुत गरेका छन् भने पार्टीभित्र नेतृत्व पुनर्गठनको विषय पनि गम्भीर बहसका रूपमा उठेको छ। उपाध्यक्ष विष्णु पौडेल र महासचिव शंकर पोखरेलसंग निकट रहेका नेताहरूले नेतृत्व पुनर्गठन आवश्यक रहेको धारणा राख्दै आएका थिए। तर, कार्यदलको सहमतिअनुसार तत्काल नेतृत्व परिवर्तनको निर्णय नगरी विषयलाई आगामी पार्टी प्रक्रियामा लैजाने प्रस्ताव अधि सारिएको छ। त्यसैले अहिलेको बैठक निर्वाचनको समीक्षा गर्ने बैठक मात्र होइन। यसले एमालेको आगामी नेतृत्व, संगठनात्मक संस्कृति र राजनीतिक दिशाबारे लामो समयसम्म प्रभाव पार्न सक्ने बहसलाई औपचारिक रूपमा अगाडि ल्याएको छ।

विगतदेखि वर्तमान बहससम्म

एमालेभित्र अहिले उठेको असहमतिको स्वर नयाँ होइन। विगतमा पनि नेतृत्वको कार्यशैली, पार्टी सञ्चालन, निर्णय प्रक्रिया र अधिकारको विषयलाई लिएर गम्भीर विवाद भएका थिए। २०७८ सालको विभाजन त्यसैको एउटा ठुलो परिणाम थियो। तर अहिलेको परिस्थिति केही फरक देखिएको छ, किनकि विगतमा ओली नेतृत्वसंग नजिक रहेर महत्त्वपूर्ण जिम्मेवारी सम्हालेका केही नेताले नै पार्टीको आगामी नेतृत्व र पुनर्गठनबारे प्रश्न उठाएका छन्। फागुन २९ गतेको निर्वाचनपछि पार्टीभित्र पुनर्गठनको बहस तीब्र भयो र त्यसलाई अधि बढाउनेमध्यै विष्णु पौडेल र शंकर पोखरेल पनि प्रमुख रूपमा देखिएका छन्। यसअघि ओलीको पक्षमा रहेका नेताहरू नै अहिले पार्टीको नीति र नेतृत्वमा परिवर्तन आवश्यक रहेको धारणा राख्न थालेपछि एमालेभित्रको असहमति केवल सामान्य गुटगत मतभेदमा सीमित नरहेको देखिन्छ। यद्यपि यसलाई तत्काल नेतृत्व परिवर्तन हुने निश्चित परिणामका रूपमा बुझ्न मिल्दैन। अहिलेको तथ्य यति मात्र हो कि नेतृत्वको निरन्तरता र पुनर्गठनको विषय पार्टीको उच्च तहमा खुला बहसको विषय बनेको छ। संगै, पुनर्गठनको नेतृत्व गरिरहेका उपाध्यक्ष पौडेल र महासचिव पोखरेल केन्द्रीय समितिमा नरम सुनिए। केन्द्रीय समितिमा अध्यक्ष ओलीको प्रस्ट बहुमत रहेकाले पनि उनीहरूको भाषा केही बर्दलिएको हुन सक्छ।

नेतृत्वभन्दा ठुलो विधि

एमालेभित्रको अहिलेको विवादलाई अब को अध्यक्ष बन्ने ? भन्ने प्रश्नमा सीमित गरेर हेर्दा यसको गहि्राइ बुझ्न कठिन हुन्छ। मुख्य प्रश्न, पार्टीभित्र निर्णय कसरी हुन्छ, फरक विचार राख्ने नेताले कति ठाउँ पाउँछन् र नेतृत्व परिवर्तन वा पुस्तान्तरणको प्रक्रिया कुन विधिबाट अधि बढ्छ भन्ने हो। पार्टी पुनर्गठनका लागि गठन गरिएको कार्यदलमा समेत फरक धारणा देखिए। महासचिव शंकर पोखरेलले तयार पारेको प्रतिवेदनमा नेतृत्व पुनर्गठनसम्बन्धी विषय समेटिएको थियो भने उपाध्यक्ष रामबहादुर थापाले नेतृत्व परिवर्तनको बहसलाई अहिलेको अवस्थामा उचित नभएको धारणा राखेका थिए। पछि दुवै धारका विषयलाई मिलाएर एउटै प्रतिवेदन तयार पारियो र तत्काल नेतृत्व परिवर्तनको विषयलाई अलग निर्णयका रूपमा अधि नबढाई केन्द्रीय कमिटीमा छलफल गर्ने बाटो रोजियो। यसले एउटा कुरा स्पष्ट गर्छ- एमालेभित्र नेतृत्वसम्बन्धी मतभेद अहिले लुकेको विषय होइन। तर त्यसको समाधान पार्टीको विधान र संस्थागत प्रक्रियाबाट खोज्ने प्रयास पनि भइरहेको छ।

यसमा पार्टीभित्रका विभिन्न नेताहरूको भूमिका पनि महत्त्वपूर्ण देखिन्छ। विष्णु पौडेल र शंकर पोखरेल नेतृत्व पुनर्गठनको बहसमा लचक देखिए

अग्रलेख

● शंकर भण्डारी

पनि गोकर्ण विष्ट, रघुजी पन्त, योगेश भट्टराईलगायत नेताहरूले प्रस्टसंग पुनर्गठनको माग उठाएका छन्। तर कुनै नेताले नेतृत्व परिवर्तनको पक्षमा धारणा राख्नु र पार्टी विभाजनको पक्षमा हुनु एउटै कुरा होइन। त्यस्तै, अध्यक्ष ओलीले नेतृत्वलाई समर्थन गर्नु भनेको पार्टीभित्र उठेका सबै प्रश्नको विरोध गर्नु पनि होइन। त्यसैले अहिलेको अवस्थालाई व्यक्ति-व्यक्तिबीचको टकरावका रूपमा मात्र प्रस्तुत गर्नुभन्दा फरक विचारबीचको राजनीतिक बहसका रूपमा बुझ्नु बढी उपयुक्त हुन्छ। एमालेका लागि चुनौती भनेको यही फरक विचारलाई संगठनभित्र कसरी व्यवस्थापन गर्ने र असहमतिलाई विभाजनमा पुग्न नदिई संस्थागत बहसमा कसरी रूपान्तरण गर्ने भन्ने हो।

अनुशासन र असहमतिको सीमारेखा

पार्टीभित्रको बहसमा प्रयोग हुने भाषा र त्यसले सिर्जना गर्ने वातावरण पनि अहिले चर्चामा छ। नेतृत्व परिवर्तनको विषयमा छलफल गर्नेहरूलाई लक्षित गरेर ‘आवारा’ वा ‘उरन्टेउला’जस्ता शब्द प्रयोग भएको प्रसंगले असहमति राख्ने कार्यकर्ताको भूमिकामाथि प्रश्न उठाएको छ। अर्कोतर्फ, अध्यक्ष ओलीले पार्टीभित्र अनुशासन कमजोर भएको भन्दै सामाजिक सञ्जालमा जथाभावी टिप्पणी गर्ने, अफवाह फैलाउने र संगठनात्मक मर्यादा उल्लंघन गर्ने प्रवृत्तिको आलोचना गरेका छन्। यहाँ दुईवटा कुरा अलग गरेर हेर्न आवश्यक हुन्छ। संगठनमा अनुशासन आवश्यक छ र पार्टीको निर्णय तथा जिम्मेवारीलाई संस्थागत ढंगले पालना गर्नु राजनीतिक दलको आधारभूत पक्ष हो। तर अनुशासनको अर्थ नेतृत्वमाथि प्रश्न गर्नु नपाड्ने भन्ने पनि होइन। लोकतान्त्रिक राजनीतिक दलभित्र आलोचना, असहमति र बहसका लागि ठाउँ हुनु आवश्यक हुन्छ। त्यसैले अहिले एमालेका लागि

घरेलु हिंसा र कानुनी उपचार

घरेलुको ढोका बन्द हुँदैमा कानुनको ढोका बन्द हुँदैन। हिंसा घरभित्र भएको कारण पीडितले चुप लागेर सहनुपर्छ भन्ने धारणा पूर्णतः गलत हो। हाम्रो समाजमा अझै पनि कुटुम्पि, गालीगलौज, मानसिक यातना, यौनजन्य दुर्व्यवहार वा आर्थिक नियन्त्रणलाई ‘घरको कुरा’ भनेर लुकाउने प्रवृत्ति विद्यमान छ। परिवार टुट्ने डर, सामाजिक दबाव, आर्थिक निर्भरता, बालबालिकाको भविष्य, सामाजिक प्रतिष्ठा र आफन्तको दबावका कारण धेरै पीडितहरू निरन्तर हिंसा सहनुपर्ने बाध्यतामा छन्। ‘पति-पत्नीबीचको कुरा हो, घरको इज्जत जान्छ, समाजले के भन्छ, बच्चाका लागि भए पनि सहनुपर्छ’जस्ता परम्परागत सोचले हिंसालाई सामान्य बनाउने र पीडितलाई मौन राख्ने काम गर्छन्। तर हिंसा सहनु कसैको कर्तव्य होइन। घर जोगाउने नाममा निरन्तर हिंसा सहिरहनु र हिंसा रोक्न कानुनी उपचार खोज्नु बिन्कुले फरक विषय हुन्। कानुनको दृष्टिमा घरेलु हिंसा पारिवारिक भग्नाड मात्र होइन, यो व्यक्तिको शारीरिक सुरक्षा, सम्मान, स्वतन्त्रता र मौलिक अधिकारसँग जोडिएको गम्भीर कानुनी विषय हो।

नेपालमा घरेलु हिंसासम्बन्धी कानुनी आधार र व्यवस्था बुझ्न ‘घरेलु हिंसा (कसुर र सजाय) ऐन, २०६६’ का विभिन्न प्रावधान अत्यन्त महत्त्वपूर्ण छन्। ऐनको दफा ३ ले घरेलु हिंसा गर्न नहुने स्पष्ट व्यवस्था गरेको छ। अर्थात्, घरेलु सम्बन्ध भएकै आधारमा कसैमाथि पनि कुटुम्पि, यातना वा अन्य प्रकारको हिंसा गर्न पाइँदैन। श्रीमान्-श्रीमती, परिवारका सदस्य वा घरेलु सम्बन्धमा रहेका व्यक्तिबीच नाता भएकै कारण एकले अर्कोलाई हिंसा गर्ने कुनै कानुनी अधिकार प्राप्त हुँदैन। घरभित्र भएको घटना भएकाले कानुन लागू हुँदैन वा यो निजी पारिवारिक विषय हो भनेर कानुनी जिम्मेवारीबाट उम्किन मिल्दैन।

कानुनले घरेलु हिंसालाई केवल शारीरिक आक्रमण वा कुटुम्पिमा मात्र सीमित राखेको छैन। ‘कुटुम्पि भएको छैन, त्यसैले हिंसा होइन’ भन्ने बुझाइ कानुनी रूपमा गलत छ। लगातार गाली गर्नु, अपमानित गर्नु, धम्की दिनु, डर देखाउनु वा मानसिक रूपमा यातना दिन पनि कानुनतः हिंसा नै हो। त्यसैगरी, यौनजन्य यातनालाई पनि कानुनले घरेलु हिंसाको विषयका रूपमा सम्बोधन गरेको छ। वैवाहिक वा घरेलु सम्बन्ध भएकै कारण अर्को व्यक्तिको इच्छा र सम्मानलाई बेवास्ता गर्न पाइँदैन। यौनजन्य दुर्व्यवहार भएको अवस्थामा घटनाको प्रकृति हेरी घरेलु हिंसा ऐन तथा अन्य प्रचलित कानुनहरू आकर्षित हुन सक्छन्।

यसका साथै, आर्थिक हिंसा पनि घरेलु हिंसाको महत्त्वपूर्ण

पक्ष हो। आर्थिक स्रोतमा अर्नुचित नियन्त्रण गर्नु, आवश्यक खर्चबाट वञ्चित गर्नु वा व्यक्तिलाई आर्थिक रूपमा पूर्ण निर्भर बनाउने प्रयास गर्नुले पीडितको स्वतन्त्रता र निर्णय क्षमतामा गम्भीर असर पार्छ। आर्थिक रूपमा कमजोर बनाइएका कारण कतिपय पीडितहरू हिंसात्मक सम्बन्धबाट बाहिर निस्कन वा कानुनी उपचार खोज्न समेत कठिनाइ भोग्न बाध्य हुन्छन्। त्यसैले आर्थिक नियन्त्रण र वञ्चितीकरणलाई पनि घरेलु हिंसाको कानुनी सन्दर्भमा बुझ्न आवश्यक छ।

उजुरी, संरक्षण र क्षतिपूर्तिको प्रावधान

घरेलु हिंसा भएको अवस्थामा पीडितले उजुरी गर्न सक्ने स्पष्ट बाटो कानुनले दिएको छ। ऐनको दफा ४ मा उजुरीसम्बन्धी व्यवस्था छ, जसअनुसार पीडितले आफूउपर भएको हिंसाका सम्बन्धमा प्रहरी कार्यालय, सम्बन्धित स्थानीय निकाय वा अधिकारप्राप्त निकायमा सम्पर्क गरी उजुरी दिन सक्छन्। उजुरी परेपछि दफा ५ बमोजिम सम्बन्धित निकायले कानुनले निर्धारण गरेको प्रक्रियाअनुसार अनुसन्धान र कानुनी कारबाही अगाडि बढाउनुपर्छ।

उजुरीसँग सम्बन्धित अर्को महत्त्वपूर्ण कानुनी पक्ष हदम्याद हो। घरेलु हिंसा ऐनमा उजुरीका लागि सामान्यतः ९० दिनको हदम्याद तोकिएको छ। त्यसैले घटना भएपछि सम्भव भएसम्म समयमै उजुरी गर्नु महत्त्वपूर्ण हुन्छ। तर व्यावहारिक रूपमा पीडितले पारिवारिक दबाव, आर्थिक निर्भरता, सामाजिक डर वा सुरक्षाको जोखिमका कारण तत्काल उजुरी गर्न नसक्ने अवस्था हुन सक्छ। यस्तो संवेदनशील अवस्थामा लागू हुने कानुनी व्यवस्था र सम्भावित विकल्पबारे सम्बन्धित निकाय वा कानुन व्यवसायीसँग परामर्श लिनु आवश्यक हुन्छ।

घरेलु हिंसाको कानुनी प्रक्रियामा प्रमाणको ठुलो भूमिका

हुन्छ। कुटुम्पि वा शारीरिक चोटपटक भएमा स्वास्थ्य संस्थाको मेडिकल रिपोर्ट, हिंसा वा धम्कीसँग सम्बन्धित म्यासेज, फोटो, भिडियो, अडियो वा अन्य उपलब्ध सामग्री सुरक्षित राख्नु उपयोगी हुन्छ। घटनाबारे जानकारी भएका व्यक्तिको पनि आवश्यक अवस्थामा प्रमाणका रूपमा महत्त्वपूर्ण हुन सक्छन्। तर प्रमाण सकलन गर्दा पीडितको सुरक्षा जोखिममा पर्नु हुँदैन, तत्काल खतरा रहेको अवस्थामा प्रमाणभन्दा पहिले शारीरिक सुरक्षालाई प्राथमिकता दिनुपर्छ।

कानुनले पीडितको संरक्षण र उपचारलाई पनि विशेष महत्त्व दिएको छ। ऐनको दफा ७ ले पीडितको संरक्षण सम्बन्धी व्यवस्था गर्छ, जसअन्तर्गत पुनः हिंसा हुन सक्ने जोखिम भएमा पीडितले प्रहरी वा सम्बन्धित निकायमा सम्पर्क गरी आवश्यक कानुनी संरक्षणको माग गर्न सक्छन्। दफा ८ ले हिंसाबाट प्रभावित व्यक्तिको आवश्यक उपचार तथा सहयोगको व्यवस्था गरेको छ। कुटुम्पि वा यातनाबाट चोट लागेको अवस्थामा तत्काल स्वास्थ्य संस्थामा उपचार गराउनु शारीरिक स्वास्थ्यका लागि मात्र होइन, कानुनी प्रक्रियाका लागि पनि उपयोगी हुन्छ।

ऐनको दफा ६ मा निश्चित अवस्थामा मेलमिलापको प्रक्रिया अपनाउन सकिने व्यवस्था छ। तर मेलमिलाप गराउँदा पीडितको सुरक्षा, इच्छा र कानुनी अधिकारलाई ध्यान दिनुपर्छ। बारम्बार हिंसा भइरहेको अवस्थामा केवल सामाजिक दबाव वा ‘घर जोगाउने’ नाममा जवर्जस्ती मिलापत्र गराउनु न्यायको सिद्धान्तअनुकूल हुँदैन। घरेलु हिंसा गर्ने व्यक्तिलाई कानुनबमोजिम जिम्मेवार बनाउन दफा ९ मा सजायसम्बन्धी व्यवस्था गरिएको छ। कसुरको प्रकृति अनुसार जरिवाना, कैद वा दुवै सजाय हुन सक्छ। यसले घरेलु हिंसालाई दण्डहीन विषय बन्न नदिन खोजेको छ। त्यसैगरी, दफा १० मा पीडितलाई भएको शारीरिक वा मानसिक क्षतिको क्षतिपूर्ति पाउने कानुनी व्यवस्था छ, जसले पीडितलाई राहत र न्याय सुनिश्चित गर्छ।

यदि घटनाको प्रकृति गम्भीर छ (जस्तै : गम्भीर कुटुम्पि, अंगभंग, ज्यान माेर्ने धम्की वा यौन अपराध) भने घरेलु हिंसा ऐनका साथै अन्य प्रचलित फौजदारी कानुन बमोजिम पनि थप अनुसन्धान र कारबाही हुन सक्छ। नेपालमा कानुन हुनु मात्र पर्याप्त छैन, यसको प्रभावकारी कार्यान्वयन, पीडितको कानुनी पहुँच, र समाजको सोचमा परिवर्तन उत्तिकै आवश्यक छ। परिवारको इज्जतका नाममा हिंसा लुकाउने होइन, हिंसा रोक्ने प्रयास गर्नुपर्छ। कानुनको मूल उद्देश्य परिवार भत्काउनु होइन, हिंसाबाट व्यक्तिको जीवन, अधिकार र सुरक्षाको संरक्षण गर्नु हो।

इतिहासको पाना

सन्तोष खडेरी

राष्ट्रसंघ पुग्ने केशरशमशेर महासभामा बिपीको सम्बोधन

नेपालका प्रथम जर्नलिवाँचित प्रधानमन्त्री बिपी कोइरालाले सन् १९६० मा सम्पन्न संयुक्त राष्ट्रसंघको १५औँ महासभालाई २९ सेप्टेम्बरका दिन न्युयोर्कमा सम्बोधन गरेका थिए।

बिपी कोइरालाको नेतृत्वमा राष्ट्रसंघ महासभामा भाग लिन जाने नेपाली प्रतिनिधिमण्डलका अन्य सदस्यहरूमा नेपाली कांग्रेसका मुख्य सचेतक विश्वबन्धु थापा, सांसद अच्युतराज रेग्मी, प्रोफेसर यदुनाथ खनाल, राष्ट्रसंघका लागि स्थायी प्रतिनिधि हृषिकेश शाह र परराष्ट्रका नारायणप्रसाद अर्जेल थिए।

संयुक्त राष्ट्रसंघ मुख्यालयको भ्रमण गर्ने पहिलो नेपाली भने कर्मान्डिङ जनरल केशरशमशेर जवरा हुन्। सन् १९४८ मा वेलायतका लागि नेपाली राजदुत रहेका केशरशमशेरले अमेरिकाका लागि नेपाली मिनिस्टरका रूपमा राष्ट्रपति थ्यारी ट्रुमेनसमक्ष ओहदाको प्रमाणपत्र पेश गर्न वासिङ्टन जाँदा न्युयोर्कसमेत पुगेका थिए।

त्यतिबेला लेक्सस्लेसमा रहेको राष्ट्रसंघ मुख्यालयमा केशरशमशेर पुग्दा उनलाई तत्कालीन महासचिव ट्रिग्वे नौले स्वागत गरेका थिए। केशरशमशेरलाई त्यहाँ एउटा भाषामा गरेको सम्बोधन विभिन्न भाषामा अनुवाद भएर हेडफोनमा आउने र आफूले बुझ्ने भाषामा सुन्ने प्रविधि सबैभन्दा नौलो र अनौठो लागेको थियो। आफूलाई त्यही कुरा पत्रद्वारा नौलो र अनौठो लागेको भनी तत्कालीन प्रधानमन्त्री पदमशमशेरलाई जानकारी गराएका थिए।

[illegible]

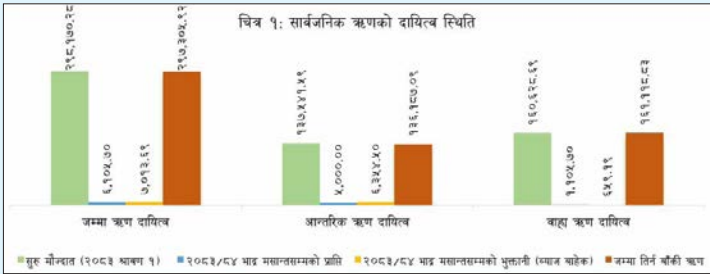
दुई महिनामा सार्वजनिक ऋणको सावाँ-ब्याज तिर्न ८५ अर्ब खर्च

छवि सापकोटा / मध्यान्ह

काठमाडौं, ७ असोज

नेपालमा बहिरहेको सार्वजनिक ऋणले गर्दा विकास निर्माणमा असर गर्ने गरेको छ। सरकारले लिएको सार्वजनिक ऋणको सावाँ-ब्याज भुक्तानीमा नै मासिक अवैरकम खर्च हुने गरेको छ। सरकारले आर्थिक वर्ष २०८३/८३ को दुई महिना साउन र भदौमा ६१ अर्ब ५ करोड ऋण दिएको छ। तर यो दुई महिनामा सरकारले सार्वजनिक ऋणको सावाँ-ब्याज भुक्तानीका लागि ८५ अर्ब १ करोड ६ लाख रुपैयाँ तिरेको छ। ७० अर्ब १३ करोड रुपैयाँ सावाँ र १४ अर्ब ८७ करोड रुपैयाँ ब्याज भुक्तानीमा गएको छ।

चालु आर्थिक वर्षमा लिएको ऋण सावाँ-ब्याज तिर्न समेत पुग्दैन। चालु आर्थिक वर्षमा बुधवारसम्म १० अर्ब १८ करोड ९२ लाख मात्र खर्च भएको महालेखा परीक्षकको तथ्यांक छ। तर सरकारले दुई महिनामा पुँजीगत खर्चभन्दा ८ गुणा बढी ऋणको सावाँ भुक्तानीमै खर्च गर्नुपरेको छ। सरकारले चालु आर्थिक वर्षमा

सार्वजनिक ऋण सेवा खर्चका लागि चार खर्ब १७ अर्ब ८८ करोड रुपैयाँ विनियोजन गरेको छ। भदौसम्म भएको भुक्तानी उक्त विनियोजनको २०.३४ प्रतिशत हो।

भदौ मसान्तसम्म सार्वजनिक ऋण २९ खर्ब ७३ अर्ब ५ करोड ९२ लाख रुपैयाँ पुगेको छ। जुन कुल गार्हस्थ्य उत्पादनको ४५.०५ प्रतिशत हुन्छ। आन्तरिक ऋणको हिस्सा २०.६३ प्रतिशत छ भने बाह्य ऋणको हिस्सा २४.४१ प्रतिशत रहेको छ।

आन्तरिक ऋण १३ खर्ब ६१ अर्ब ८७ करोड र बाह्य ऋण १६ खर्ब ११ अर्ब १८ करोड रुपैयाँ छ। कुल सार्वजनिक ऋणमा भदौ मसान्तसम्ममा वैदेशिक ऋणको

हिस्सा ५४.१९ प्रतिशत तथा आन्तरिक ऋणको हिस्सा ४५.८१ प्रतिशत रहेको छ।

आर्थिक वर्ष २०८३/८४ सार्वजनिक ऋण परिचालनको वार्षिक लक्ष्य ४ खर्ब ५८ अर्ब २८ करोड रहेको छ। भदौ मसान्तसम्ममा ६१ अर्ब ५ करोड ऋण उठाएको छ भने जुन वार्षिक लक्ष्यको ९.२८ प्रतिशत हो। जसमध्ये आन्तरिक प्राप्ति १२.२० र बाह्य ऋण प्राप्ति ४.४५ प्रतिशत रहेको छ। सार्वजनिक ऋणको सावाँ र ब्याज भुक्तानीका लागि आर्थिक वर्ष २०८३/८४ मा ४ खर्ब १७ अर्ब ८८ करोड बजेट विनियोजन गरिएको छ। विनियोजनमध्ये साउन र भदौ गरी ८५

अर्ब १ करोड ६ लाख भुक्तानी गरिएको छ। यो वार्षिक बजेट विनियोजनका आधारमा २०.३४ प्रतिशत हो।

पछिल्लो सात वर्षभन्दा सार्वजनिक ऋण दोब्बरले बढेको छ। आर्थिक वर्ष २०७६/७७ सम्म सार्वजनिक ऋण १४ खर्ब ३३ अर्ब थियो। अहिले आएर सार्वजनिक ऋण ३० खर्ब पुग्न थालेको छ। सार्वजनिक ऋण बढ्दै जाँदा अर्थतन्त्रमा समेत असर गर्ने गरेको छ। पुँजीगत खर्चभन्दा ऋणको ब्याज मात्र तिर्न धेरै रकम खर्च भइरहेको छ। सरकारले अपेक्षाकृत राजस्व संकलन गर्न नसक्ने, वैदेशिक उपादानसमेत नआउने तर चालु खर्च बढ्दै जाँदा ऋण लिनुको विकल्प देखिएको छैन। ऋण लिएर सावाँ-ब्याज घटाउनुपर्ने अवस्था सिर्जना भइरहेको अवस्था छ। उत्पादनमूलक र तत्काल प्रतिफल दिने आयोजना छनोट, लगानीको सही सदुपयोग हुन नसक्दा सार्वजनिक ऋणले आर्थिक गतिविधिमै असर गर्ने गरेको छ। सार्वजनिक ऋणको सही सदुपयोग नहुदाँ देश ऋणको ट्र्यापमा पर्दै गएको छ।

साउदी अरेबियाको ९६औँ राष्ट्रिय दिवसका अवसरमा स्वागत समारोह

काठमाडौँ / मस- साउदी अरेबियाको ९६औँ राष्ट्रिय दिवसका अवसरमा काठमाडौँस्थित साउदी दूतावासले बुधवार साँफ स्वागत समारोह आयोजना गरेको छ।

सोल्दी होटलमा आयोजित समारोहमा नेपाल सरकारका मन्त्री तथा उच्चपदस्थ अधिकारी, काठमाडौँस्थित विभिन्न कूटनीतिक नियोगका प्रतिनिधि, व्यवसायी, विभिन्न क्षेत्रका प्रतिनिधि तथा सञ्चारकर्मीको उपस्थिति थियो।

समारोहलाई सम्बोधन गर्दै नेपालका लागि साउदी अरबका राजदूत फहद बिन मोहम्मद बिन मिनखले साउदी अरबको राष्ट्रिय दिवसको ऐतिहासिक महत्त्वसँगै देशले पछिल्लो समय अधि बढाइरहेको आर्थिक तथा सामाजिक रूपान्तरणबारे धारणा राखे। साउदी अरबले हरेक वर्ष २३ सेप्टेम्बरमा राष्ट्रिय दिवस मनाउँदै आएको छ। सन् १९३२ मा राजा अब्दुलअजिज

बिन अब्दुरहमान अल साउदको नेतृत्वमा विभिन्न क्षेत्रको एकीकरण गरी साउदी अरब राज्य स्थापना भएको घटनाको स्मरणमा राष्ट्रिय दिवस मनाइन्छ। यस वर्ष साउदी राष्ट्रिय दिवसको मूल सन्देश 'आवर प्राइड इज इन आवर नेचर' रहेको छ। सम्बोधनका क्रममा राजदूत फहद बिन मोहम्मद बिन मिनखले नेपालको विकास, विपद् व्यवस्थापन र विशेष गरी हालैका प्राकृतिक प्रकोप

(बाढी-पहिरो)/पीडितका लागि साउदी सरकारका तर्फबाट आवश्यक सहयोगलाई उच्च प्राथमिकतामा राख्ने प्रतिवद्धता जनाए। कार्यक्रममा साउदी अरबको विकास यात्रा र अन्तर्राष्ट्रिय साभेदारीलाई प्राथमिकताका साथ प्रस्तुत गरिएको थियो। नेपाल र साउदीबीच श्रम सम्बन्ध छ। ठुलो संख्यामा नेपाली नागरिक रोजगारीका लागि साउदी अरब जाने गरेका छन्।

युवा उद्यमशीलता सम्मेलन हुने वित्तीय क्षेत्रको दिगो विकास र युवा उद्यमशीलताको प्रवर्धन

काठमाडौँ / मस- बैंक तथा वित्तीय संस्था परिषद (सिबिफिन) र नेपाल विजनेस इन्स्टिच्युट (एनविआई)को सहकार्यमा एआई, युवा उद्यमशीलता र रोजगारीको मुख्य विषयमा केन्द्रित भएर नेपाल युवा उद्यमशीलता सम्मेलन २०८३ आयोजना हुने भएको छ। असोज २३ गते काठमाडौँमा आयोजना हुने सम्मेलनमा सहकार्यबारे सिबिफिन र एनविआईबीच समझदारी भएको हो। 'नेक्स्टजेन नेपाल : एआई, उद्यमशीलता र भविष्यको रोजगारी' मुख्य नारा रहेको

सम्मेलनमा तीन तहकै सरकार, निजी क्षेत्र, विकास साभेदार संस्था र विभिन्न कूटनीतिक नियोगका उच्चपदस्थ अधिकारी सहभागी हुने कार्यक्रम रहेको छ।

सिबिफिनका कार्यवाहक अध्यक्ष राजेश उपाध्यायले सम्मेलनले वित्तीय पहुँच, वित्तीय समावेशीकरण,

उद्यमशीलता, नवप्रवर्तन र रोजगारी सिर्जनामा प्रविधिको उपयोगलगायत विषयमा केन्द्रित हुँदै नेपालको बैंकिङ तथा वित्तीय क्षेत्र र युवा उद्यमशीलताको सम्बन्धलाई थप विस्तारित र व्यावसायिक बनाउन कोसँगुदा सावित हुने विश्वास गरे। देशभरबाट ४०० उद्यमी-व्यवसायी र सरोकारवालाको सहभागिता रहने यस सम्मेलनले युवा उद्यमी तथा वित्तीय क्षेत्रअनुकूल नीति निर्माण गर्न र लगानीको बातावरण सुधार गर्न स्पष्ट दिशाबोध गर्ने अपेक्षा गरिएको छ।

१ लाख रुपैयाँसम्मको नगद लाभ प्राप्त गर्न सकेछन् भने आफ्नो पुरानो दुईपांग्रे सवारीसाधन एक्सचेन्ज गर्ने ग्राहकले २५ हजार रुपैयाँसम्मको एक्सचेन्ज बेनिफिट प्राप्त गर्नेछन्। त्यसैगरी, फाइनेन्समार्फत स्कुटर खरिद गर्ने ग्राहकका लागि शून्य

प्रतिशत सर्भिस चार्जको व्यवस्था गरिएको छ। योजनाबारे जानकारी दिँदै डेल्टा अटोकर्पका निर्देशक तथा प्रमुख कार्यकारी अधिकृत विजयकुमार महताले भने, 'दसैँ हाम्रो संस्कार, परम्परा र आपसी सद्भावसँग जोडिएको विशेष पर्व हो। दसैँमा दक्षिणा दिने परम्परालाई ग्राहकसँगको हाम्रो सम्बन्धसँग जोड्दै 'दसैँको दक्षिणा' योजना ल्याएका हौं। यस योजनामार्फत भेस्पा वा अप्रिलिया खरिद गर्ने ग्राहकलाई उनीहरूको खरिदमा थप मूल्य र लाभ प्रदान गर्ने हाम्रो उद्देश्य हो।

बजाजको दसैँमा मोटरसाइकल किन्दा एक लाखसम्म पुरस्कार

काठमाडौँ / मस- बजाज मोटरसाइकलको नेपालका लागि अधिकारिक वितरक हंसराज हुलासचन्द्र एन्ड कम्पनीले दसैँलाई लक्षित गर्दै 'बजाज गेम अफ पावर-खेल्ने हो?' अभियान ल्याएको छ। अभियानअन्तर्गत मोटरसाइकल खरिद गर्ने ग्राहकले एक लाख रुपैयाँसम्मको पुरस्कार पाउने कम्पनीले जनाएको छ। यस अभियानमा स्मार्ट घडी, हस्ताक्षरित सामग्री तथा बजाजका विशेष उपहार जित्ने अवसरसमेत रहेको छ। अभियानअन्तर्गत रवीन्द्र डाँट, सिआर७ होरा (सञ्जन गौतम) र दीपेन्द्रसिंह ऐरीसँगै रेटिने अवसर पनि दिइने कम्पनीले जनाएको छ। अभियानअन्तर्गत 'पल्सर रेसिड गेम' र 'सो योर पावर' च्यालेन्ज पनि सञ्चालन गरिने भएको छ। डिजिटल रेसमा सहभागीले आफूलाई मनपर्ने च्याम्पियनको पात्र छनोट गरी रेस गर्न सक्नेछन्। उत्कृष्ट प्रदर्शन गर्ने तथा 'सो योर पावर' च्यालेन्जबाट छनोट हुने विजेताले च्याम्पियनसँग भेटघाट गर्नुका साथै विभिन्न उपहार पाउने कम्पनीले जनाएको छ। गोल्ड गुप्तका निर्देशक अभिमन्यु गोल्डाले दसैँको अवसरमा ग्राहकलाई मोटरसाइकल खरिदसँगै नयाँ अनुभव दिने उद्देश्यले अभियान ल्याइएको बताए। उक्तका अनुसार पुरस्कार, डिजिटल रेस र च्याम्पियनसँगको भेटजस्ता गतिविधिमार्फत ग्राहकलाई सहभागी हुने अवसर प्रदान गरिनेछ। कम्पनीले अभियानमार्फत युवालाई लक्षित विभिन्न डिजिटल गतिविधि सञ्चालन गरिने जनाएको छ। साथै, राइडर तथा मोटरसाइकलप्रेमीले आफ्नो शक्ति, फिटनेस र पल्सरप्रतिको लगाव सिर्जनात्मक शैलीमा प्रस्तुत गर्दै 'सो योर पावर' च्यालेन्जमा सहभागी हुन सक्नेछन्।

चितवनको रोयल टुलिपले पायो पाँचतारे डिलक्स मान्यता

काठमाडौँ / मस- चितवनको सौराहास्थित लक्जरी रिसोर्ट रोयल टुलिप चितवनले पाँचतारे डिलक्स मान्यता प्राप्त गरेको छ। पर्यटन विभागको स्थलगत निरीक्षणपछि रिसोर्टलाई स्तरीकरण मान्यता दिएको होटलले जनाएको छ। रिसोर्ट केंटेएम हस्पिटालिटी लिमिटेडद्वारा सञ्चालित छ। कम्पनीले करिब तीन साताअघि

पर्यटन विभागमा स्तरीकरणका लागि निवेदन दिएको थियो। निवेदनपछि विभागका निर्देशकसाहेतको चार सदस्यीय टोली रिसोर्टको भौतिक पूर्वाधार, सेवा सुविधा, सुरक्षा व्यवस्था, अतिथि सेवा र सञ्चालन प्रणालीको विस्तृत निरीक्षण गरेको थियो। तोकिएको मापदण्ड पूरा गरेको पाइएपछि विभागले रिसोर्टलाई पाँचतारे डिलक्सको मान्यता दिएको हो। स्थानीय निर्माण सामग्री जरस्तै : काठ-फर्निचर, ढुंगा टायल र ढुंगाले छाएको छाना, जुटबाट निर्मित गलैघा, स्थानीय आर्टिस्टले काठमा गरेको पेन्टिङ, स्थानीयले बनेको सजावटका सामान, मान्दो आदिको व्यापक प्रयोग गरिएको उक्त रिसोर्टमा नेपालीपन भल्काउने गरी होटलको निर्माण गरिएको छ। राप्ती नदीसमीप जनकौली र कुमरोज सामुदायिक वननजिकै ४.१२ एकड क्षेत्रफलमा फैलिएको रोयल टुलिप चितवनमा ६५ वटा आधुनिक कोठा छन्। रिसोर्टमा रेस्टुरेन्ट, स्विमिङ पुल, जिम, हेल्थ क्लब र हेलिप्याडलगायत सुविधा छन्। त्यसका साथै नेपालमै पहिलोपटक 'तनावीबार' सञ्चालन गरिरहेको छ। मध्यरात मनोरञ्जनका लागि छुट्टै 'स्योर्ट्सबार'समेत सञ्चालन भइरहेको छ। यसैबीच, केंटेएम हस्पिटालिटी लिमिटेडले सर्वसाधारणका लागि साधारण सेयर (आईपिओ) निष्कासन गर्ने प्रक्रिया पनि अघि बढाएको छ। कम्पनीले प्रतिफिक्ता १०० रुपैयाँ अंकित मूल्यका १५ लाख ५० हजार फिक्ता १५ करोड ५० लाख रुपैयाँबराबर साधारण सेयर निष्कासनका लागि नेपाल धितोपत्र बोर्डमा आवेदन दिएको छ।

‘एलजीको उपहार, मनाऔँ दसैँ र तिहार’

काठमाडौँ / मस- यस वर्षको महान् पर्व दसैँ तथा तिहारलाई अझ विशेष र उत्साहपूर्ण बनाउन एलजीले विशेष पब्लिखित उपहार योजना 'एलजीको उपहार, मनाऔँ दसैँ र तिहार' सार्वजनिक गरेको छ। यस योजनाअन्तर्गत ग्राहकले एलजीका विभिन्न घरायसी उपकरण खरिदमा २५ प्रतिशतसम्म नगद छुट तथा आकर्षक उपहारहरू प्राप्त गर्न सक्नेछन्। कम्पनीले आफ्ना विभिन्न उत्पादनमा आकर्षक नगद छुटको वासिड मेसिन फ्रन्ट लोड वासिड

टिभी (३२ इन्चबाहेक) अडियो सिस्टम, भ्याकुम क्लिनर, सिंगल डोर रेफ्रिजरेटर खरिदमा ग्राहकहरूले नगद छुट प्राप्त गर्न सक्नेछन्। नगद छुटका साथै, कम्पनीले निश्चित उत्पादनहरूको खरिदमा आकर्षक उपहार पनि उपलब्ध गराएको छ। वासिड मेसिन फ्रन्ट लोड वासिड

मेसिनको खरिदमा ६ केजी सर्फ एक्सेल म्याटिक, टप लोडमा ४ केजी सर्फ एक्सेल, र टिबन टबमा २ केजी सर्फ एक्सेल डिटर्जेंट निःशुल्क दिइनेछ। रेफ्रिजरेटर्स साइड बाई साइड रेफ्रिजरेटरको खरिदमा माइक्रोवेभ ओभन र ३४० लिटरभन्दा माथिका डबल डोर रेफ्रिजरेटरमा मिक्सर उपहार पाइनेछ। डिस्वासरको खरिदमा २ प्याकेट फर्च्युन ट्याब्लेट, माइक्रोवेभ ओभनमा कुकिङ किट, र एयर कन्डिसनरको खरिदमा निःशुल्क जडान सेवा उपलब्ध हुनेछ।

नविल बैंक लिमिटेडको धितोमा रहेको सम्पत्ति लिलाम बिक्री सम्बन्धी ७ दिने सूचना गोप्य सिलबन्दी बोलपत्र आव्हान गरिएको सम्बन्धी

(प्रकाशित मिति: २०८३/०६/०८)

यस बैंकबाट कर्जा लिएका तर्पासल बमोजिमका ऋणीहरूले तथा सो को धितो जमानतकर्ताले ऋण तिर्दा गरिइएको लिखत र ऋण स्वीकृतीपत्रको शर्तमा तोकिए बमोजिम बैंकलाई तिन बुझाउनु पर्ने सावा किस्ता तथा ब्याज समेतका रकमहरू तिन बुझाउनु पटक पटक मौखिक एवं लिखित तरलताका गदा समेत नतिरी नबुझाई बैंकसँग भएको ऋण कर्जा सम्बन्धी शर्त कबुलियतहरू उल्लङ्घन गरेकोले कर्जा चुक्ता भुक्तान गर्न आउने बारेको ३५ दिने सार्वजनिक सूचना मिति २०८१/०१/०४ को हिसाबान टाईमस बैनक र २०८२/०१/१० को सार्विक बैनिकमा प्रकाशित गरिएकोमा सो बमोजिम समेत ऋणी तथा जमानतकर्ता कसैले पनि ऋणकर्जाको बाँकी सावा ब्याज चुक्ता भुक्तान गर्ने तर्फ कुनै खासो नदेखाई वेवास्ता गरी नतिरेको/नबुझाएको एवं ऋण/जमानत दायित्व फछुट्टी नगरेको हुनाले ऋणी एवं धितो जमानतकर्ताले यस बैंकलाई लेखिइएको तर्पासल बमोजिमको चल/अचल सम्पत्ति धितो जहाँ जे जस्तो अवस्था र परिमाणमा छ, सोही अवस्थामा र परिमाणमा प्रचलित कानून, बैंक तथा वित्तीय संस्था सम्बन्धी ऐन, २०७३ एवं बैंक नियम अनुसार गोप्य सिलबन्दी बोलपत्रद्वारा लिलाम बिक्री गरी बैंकको लेना असुल उपर गर्नका लागि यो ७ दिने सार्वजनिक सूचना प्रकाशित गरिएको छ।

धितोमा रहेको उक्त सम्पत्तिहरू गोप्य सिलबन्दी बोलपत्र मार्फत खरिद गरी लिन इच्छुक व्यक्ति, फर्म, कम्पनी वा अन्य संगठित सघ नस्थाले यो सूचना प्रकाशित भएको ७ (सात) दिन (सो दिन विदा परेमा विदा पश्चात लगत्तै कार्यालय खुलेको दिन) को कार्यालय समयभित्र बोलपत्र फाराममा उल्लेखित शर्तहरूको अधीनमा रही रिस्पूर्वक भरी यस बैंकको **केन्द्रीय कार्यालय, कर्जा असुली विभाग, बिजुलीबजार, काठमाडौँ**मा आईपुग्ने गरी गोप्य सिलबन्दी बोलपत्र आवेदन पेश गर्न हुन आह्वान गरिन्छ।

यसै सूचनालाई आधार मानी सम्बन्धित ऋणी तथा जमानतकर्ता तथा सम्बद्ध व्यक्ति समेतले सम्पत्ति लिलाम हुने दिन भन्दा अगावै बैंकमा उपस्थित भई आफूले बुझाउनु पर्ने सम्पूर्ण बाँकी बर्ग्योता चुक्ता भुक्तान गरी कर्जा राफसाफ गरेमा लिलामी कार्य रोक्न सकिने व्यहोरा समेत जानकारी गराइन्छ। प्रस्तुत लिलाम बिक्री प्रक्रियाबाट धितोमा रहेको तर्पासल बमोजिमको सम्पत्ति लिलाम बिक्री हुन नसकेमा वा धितोको सम्पत्ति लिलामबाट कसैले सकार गरी नलिएमा बैंक तथा वित्तीय संस्था सम्बन्धी ऐन, २०७३ बमोजिम बैंक आफूले सकार गरी लिन सक्ने व्यहोरा समेत ऋणी, धितो जमानतकर्ता एवं सम्बन्धित सबैमा जानकारी गराइन्छ। साथै, लिलाम बिक्रीबाट बैंकको सम्पूर्ण लेना रकम असुल उपर नभएमा बैंक तथा वित्तीय संस्था सम्बन्धी ऐन, २०७३, बैंक तथा वित्तीय संस्थाको ऋण असुली सम्बन्धी ऐन, २०४८, सो को नियमावली, २०४९ तथा प्रचलित कानून बमोजिम ऋणी तथा जमानतकर्ताको अन्य चल अचल जायजेषा, श्रीसम्पत्तिबाट समेत बाँकी लेना रकम असुल उपर गरिने व्यहोरा ऋणी, धितो सुरक्षण तथा जमानत दिनु हुने व्यक्ति तथा सम्बन्धित सबैलाई यसै सूचनाद्वारा अवगत गराइन्छ।

तर्पासल
ऋणीहरूको नाम र ठेगानाको विवरण
कम्पनी ऐन, २०७३ बमोजिम श्री ५ को सरकार, उद्योग मन्त्रालय, कम्पनी रजिष्ट्रारको कार्यालयमा मिति २०४५/०५/२६ मा दर्ता नं.: ९१३७/०५४/४६ अन्तर्गत दर्ता भई ललितपुर जिल्ला सुनाकोटी गा.वि.स. वडा नं. ८, बोलाहिटी, ललितपुर स्थित सैलुङ्गा इन्टरप्राइजेज प्रा. लि.
र निज ऋणी सैलुङ्गा इन्टरप्राइजेज प्रा. लि. को नाममा यस बैंकबाट स्वीकृत भएको ऋणकर्जा सीमाभित्रै रही सोही स्वीकृत कर्जा सीमाको उपभोग गरेको कम्पनी ऐन, २०६३ बमोजिम नेपाल सरकार, उद्योग, वाणिज्य तथा आपूर्ति मन्त्रालय, कम्पनी रजिष्ट्रारको कार्यालयमा मिति २०७६/१०/०६ मा दर्ता नं.: ३३२७८८/०७६/०७७ अन्तर्गत दर्ता भई काठमाडौँ जिल्ला टोखा नगरपालिका वडा नं. ६, धापासी, काठमाडौँ स्थित ब्रायोस आउटसोर्सिङ प्रा. लि.
कम्पनीका संचालकहरू तथा व्यक्तिगत जमानतकर्ताहरूको नाम र ठेगानाको विवरण
१. मोद नाथ अधिकारीको नाति शारदा प्रसाद अधिकारीको छोरा ललितपुर उप-महानगरपालिका वडा नं. २६ स्यायी ठेगाना भई हाल ललितपुर जिल्ला ललितपुर महानगरपालिका वडा नं. ५ बस्ने निकेश अधिकारी (ना.प्र.प.नं. २८-०१-७२-००३०८०, जारी मिति २०७२/०२/१८, जिल्ला प्रशासन कार्यालय, ललितपुर)।
२. युवा नाथ अधिकारीको नाति मोद नाथ अधिकारीको छोरा ललितपुर जिल्ला सुनाकोटी गा.वि.स. वडा नं. ८ स्यायी ठेगाना भई हाल ललितपुर जिल्ला ललितपुर महानगरपालिका वडा नं. ५ बस्ने शारदा प्रसाद अधिकारी (ना.प्र.प.नं. १८५२९१, जारी मिति २०४५/०४/११, जिल्ला प्रशासन कार्यालय, ललितपुर)।
३. गोपीलाल श्रेष्ठको नाति सिताराम श्रेष्ठको छोरा नुवाकोट जिल्ला थान्सिङ्ग गा.वि.स. वडा नं. ५ स्यायी ठेगाना भई हाल काठमाडौँ जिल्ला टोखा नगरपालिका वडा नं. ६ बस्ने लक्ष्मण श्रेष्ठ (ना.प्र.प.नं. १०४४२२९, जारी मिति २०६२/०८/०६, जिल्ला प्रशासन कार्यालय, नुवाकोट)।
४. मान बहादुर श्रेष्ठको नाति गोपीलाल श्रेष्ठको छोरा नुवाकोट जिल्ला थान्सिङ्ग गा.वि.स. वडा नं. ५ स्यायी ठेगाना भई हाल काठमाडौँ जिल्ला टोखा नगरपालिका वडा नं. ६ बस्ने सिताराम श्रेष्ठ (ना.प्र.प.नं. ३६४७, जारी मिति २०४९/०८/१८, जिल्ला प्रशासन कार्यालय, नुवाकोट)।
५. गोपीलाल श्रेष्ठकी बुहारी सिताराम श्रेष्ठकी श्रीमती नुवाकोट जिल्ला थान्सिङ्ग गा.वि.स. वडा नं. ५ स्यायी ठेगाना भई हाल काठमाडौँ जिल्ला टोखा नगरपालिका वडा नं. ६ बस्ने सरस्वती श्रेष्ठ (ना.प्र.प.नं. ३२६७१, जारी मिति २०४९/०८/१८, जिल्ला प्रशासन कार्यालय, नुवाकोट)।
संस्थागत जमानतकर्ताहरूको नाम र ठेगानाको विवरण:
१. कम्पनी ऐन, २०६३ बमोजिम नेपाल सरकार, उद्योग मन्त्रालय, कम्पनी रजिष्ट्रारको कार्यालय, विप्लवेश्वर, काठमाडौँमा मिति २०७३/४/६ मा दर्ता नं.: १५२३६९/०७३/०७४ अन्तर्गत दर्ता भई ललितपुर जिल्ला ललितपुर महानगरपालिका वडा नं. १५ मा रजिस्टर्ड कार्यालय सैलुङ्ग ईन्भेष्टमेन्ट ग्रुप प्रा. लि.
२. कम्पनी ऐन, २०५३ बमोजिम नेपाल सरकार, उद्योग मन्त्रालय, वाणिज्य तथा आपूर्ति मन्त्रालय, कम्पनी रजिष्ट्रारको कार्यालय, विप्लवेश्वर, काठमाडौँमा मिति २०६१/७/२० मा प्रा. लि. नं.: ३१४४२/०६१/६२ अन्तर्गत दर्ता भई ललितपुर जिल्ला ललितपुर महानगरपालिका वडा नं. २६, सुनाकोटीमा रजिस्टर्ड कार्यालय सैलुङ्ग कन्सट्रक्सन कम्पनी प्रा. लि.
३. कम्पनी ऐन २०६३ बमोजिम नेपाल सरकार, उद्योग, वाणिज्य तथा आपूर्ति मन्त्रालय, कम्पनी रजिष्ट्रारको कार्यालयमा मिति २०७६/१०/०६ मा दर्ता नं.: ३३२७८८/०७६/०७७ अन्तर्गत दर्ता भई काठमाडौँ जिल्ला टोखा नगरपालिका वडा नं. ६, धापासी, काठमाडौँ स्थित ब्रायोस आउटसोर्सिङ प्रा. लि.
धितोको विवरण
नुवाकोट जिल्ला थान्सिङ्ग गा.वि.स. वडा नं. ५ स्यायी ठेगाना भई हाल काठमाडौँ जिल्ला टोखा नगरपालिका वडा नं. ६ बस्ने सरस्वती श्रेष्ठ को नाममा दर्ता भई यस बैंकको पक्षमा दुईवन्धक धितो पारित भई बैंकको पक्षमा रोक्का समेत रहेको काठमाडौँ जिल्ला, धर्मस्थली गा.वि.स. वडा नं. ३, नक्शा सिट नं. ३/ग मा अवस्थित फिक्ता नं. ७३१ को क्षेत्रफल ०-४-०-० रोपनीको जग्गा एवं सो अचल सम्पत्तिमा जडित सम्पूर्ण लिगलगापातहरू समेत।

लिलामबिक्री सम्बन्धी अन्य शर्तहरू :

- बोलपत्र सम्बन्धी शर्तवन्देज शर्तितको बोलपत्रफाराम र १०००।०० दस्तुर (पछि फिर्ता नहुने गरी) तिरी बैंकको **केन्द्रीय कार्यालय, कर्जा असुली विभाग, बिजुलीबजार, काठमाडौँ**बाट कार्यालय समय भित्र प्राप्त गर्न सकिनेछ।
- सिलबन्दी बोलपत्र यो सूचना प्रकाशित भएको मितिले ७ (सात) दिन भित्र अर्थात मिति २०८३/६/१४ गते ५:०० बजे भित्र यस बैंकको **केन्द्रीय कार्यालय, कर्जा असुली विभाग, बिजुलीबजार, काठमाडौँ**मा बुझाई सक्नु पर्नेछ।
- प्राप्त बोलपत्रहरू मिति २०८३/६/१५ गते ३:०० बजे बैंकको **केन्द्रीय कार्यालय, कर्जा असुली विभाग, बिजुलीबजार, काठमाडौँ**मा उपस्थित प्रतिनिधि र/वा सरकारी निकायका प्रतिनिधिहरूको रोहबरमा खोलिएछ। तर बोलपत्रदाता, निजको प्रतिनिधि वा अन्य प्रतिनिधिको उपस्थिति नहुँदा बोलपत्र खोल्न कुनै बाधा पुग्ने छैन।
- बोलपत्र खोल्ने अन्तीम दिन बैंक विदा भएमा विदाको लगत्तै बैंक खुलेको दिनमा समेत उक्त दिनको ५:०० बजे भित्र तोकिएको स्थानमा बोलपत्र बुझाउन सकिनेछ। त्यस्तै बोलपत्र खोल्ने दिन बैंक विदा भएमा विदाको लगत्तै बैंक खुलेको दिन ४:०० बजे बोलपत्र खोलिएछ।
- लिलामगर्न लागिएको सम्पत्ति जहाँ जे जस्तो अवस्थामा छ सोही अवस्थामा खरीद गरिने गरी बोलपत्र पेश गर्नु पर्नेछ। बोलपत्र पेश गर्दा कुन कुन धितोको सम्पत्तिको लागि के कति बोलकबुलगरन खोजिएको हो स्पष्ट खुलाई पेश गर्नुपर्नेछ। बैंकले सबै वा कुनै धितो पुर्या वा बैंकको नाममा खिचिएको "चोड फर पेमेन्ट" अर्थात् "भुक्तानी योग्य चेक" (Good for Payment Cheque) वा ड्राफ्ट वा मेनेजर/बैंकर्स चेक वा बैंक जमानत संवलन गरी तोकिएको म्याद भित्रैमा बैंकमा पेश गर्नु पर्नेछ। धरीटी स्वरूप जम्मा गरिएको रकममा ब्याज दिइने छैन।
- बोलपत्रदाताको बोलपत्र स्वीकृत भएमा सो को जानकारी सम्बन्धित बोलपत्रदातालाई बोलपत्रमा उल्लेखित ठेगानामा लिखित रूपमा पठाइनेछ। स्वीकृत बोलपत्रदालाले बैंकले तोकिएको अवधीभित्र आफूले कबल गरेको सम्पूर्ण रकम नगदै जम्मा गर्नुपर्नेछ। साथै उक्त समय भित्र कबल गरेको रकम दाखिला नगरेमा धरीटी वापत राखिएको रकम बैंकले जफत गर्न सक्नेछ।
- सम्पत्तिको स्थानिष्ठ हस्तान्तरण गर्दा सरकारी कार्यालयमा लाने सम्पूर्ण शुल्क/दस्तुर सकार गरी तिर्ने व्यक्ति स्वयंले तिन बुझाउनु पर्नेछ।
- कुनै अड्डा, अदालतबाट लिलाम सम्बन्धी कार्य रोक्का वा बढ्न गर्ने आदेश भएमा लिलाम रोक्का वा बढ्न हुनेछ। त्यस्तो अवस्थामा बोलपत्रदालाले धरीटीवापत जम्मा गरेको रकम सम्बन्धित व्यक्तिबाट फिर्ता दिइनेछ। तर सो मा कुनै ब्याज प्रदान गरिने छैन।
- बोलपत्र स्वीकृत गर्ने वा नगर्ने सम्बन्धी सम्पूर्ण अधिकार बैंकमा सुरक्षित रहनेछ। रीत नुपानुमा दर्ता हुनआएको बोलपत्रउपर कुनै कारवाही हुने छैन। साथै, बैंकलाई आवश्यक लागेमा यस लिलामी प्रक्रियामा परेका बोलपत्रहरूलाई यथावत राखी Swiss Challenge Auction Model अनुसार पुनः धितो लिलामको सूचना प्रकाशित गर्न सक्नेछ।
- सो सम्बन्धी व्यवस्था बैंकद्वारा स्वीकृत Swiss Challenge Auction Model को कार्यविधि अनुसार हुनेछ।
- लिलाम बिक्री गरिने सम्पत्तिको बारेमा थप जानकारी आवश्यक परेमा यस बैंकको **केन्द्रीय कार्यालय, कर्जा असुली विभाग, बिजुलीबजार, काठमाडौँ**मा कार्यालय समय भित्र सम्पर्क गरी बुझ्न सकिनेछ।
- अन्य शर्तहरू बोलपत्र फाराममा उल्लेख भए बमोजिम हुनेछ।